

KOTITAIDE

HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
* * * VEISTOA * * *
TAIDETEOLBISUUTTA

6:s vuosikerta
V * * * 1907.

PÄÄTOIMITTAJA:
VILHO PENTTILÄ.

Apuna:
JALMARI KEKKONEN
ym. ym.

Toimituspaikka: Vladimirink. 7
Auki 10-3. * Puhelin 644. * Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden
KOTITAIDE. * Tilaushinta 9
markkaa. * Ilmestyy 12 numeroa
vuodessa vähintään 35 kuvallitteen
seuraamana.

KOTITAIDE V:NEN SISÄLLYS: KIRJOITUKSIA: JOSEF HOFFMAN JA »DIE WIENER MODERNE», GUSTAF STRENGELL. — JAPANISMIA. — KALLION KANSAKOULUKILPAILU. — MATKAN VARRELTA, JALMARI K. — VANHOJEN LAKKOJEN, POLITUURIN JA ÖLJYMAALIEN POIS SYÖVYTTÄMINEN. — PUUSEPÄN NEUVOJA. — UUTISIA.

KUVIA: HUONESISUSTUKSIA (4 KUVAA), GUSTAF STRENGELL. — JAPANISMISTA 3 KUVAA. — R. STIGELLIN I KONSSIKUVAT (KUTOJA JA METSÄSTÄJÄTÄR) LUNDQVISTIN LIIKEPALATSISTA. — KALLION KANSAKOULUKILPAILUSTA I, II JA III PALKINNON SAANEET LUONNOKSET. — SUOMEN KÄSITYÖNYSTÄVÄIN TÖITÄ (8 KUVAA, LIINOJA, TYYNYJÄ JA KUVAKUDONTAA). — HUONESISUSTUKSIA (2 KUVAA) SIGFRID FROSTERUS.

Helsingin Sementti- & Asfalttiliike

John Nordberg Puhelin 40 03.

Tekee kaikkia sementti- ja asfalttialaan kuuluvia töitä ympäri koko maan. Kohtuulliset hinnat.

JULIUS TALLBERG.

VARASTO UUDENAIKAISIA HUONEKALUHELOJA
KULLATTUA KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.
ERI MALLEJA PIIRUSTUSTEN MUKAAN TOIMITETAAN MITÄ PIKIMMIN
TEHTAALTA

ERILAATUISIA HUONEKALULUKKOJA

ROKKALAN HYVÄKSI TUNNETTUA PEILILASIA MÄÄRÄTYISSÄ SUURUUKSISSA SUORAAN TEHTAALTA

JUHO F. AALTOSEN

Tapettikauppa P. Esplanad N:o 7. Telef. 33 65.

Varasto aistikkaita tapetta kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. — Friisiä, reunuksia, kultalistoja, korkkimattoja, pinkopaperia ja -pahvia
— — — y. m. y. m. — — —

Urkuharmooneja

KOULUJA, KOTEJA ja RUKOUSHUONEITA varten saadaan edullisimmin

J. HIRVELÄN Harmoonitehtaasta
Tampereella

HUOM! Yli tuhat kappaletta jo valmistettu ja myyty. Yli 20 vuoden kokemus. Parhaat puoltolauseet. Palkitut koti- ja ulkomaan näyttelyissä.

Kuvallinen hintaluettelo lähetetään pyydettyä ilmeiseksi.

Suuri varasto

Sahalla valmistettuja:

PARRUJA, VASOJA, PIROJA ja HIRSIÄ sekä LANKUJA ja LAUTOJA myyvät, Kajaanissa

Nieminen & Kärnä.

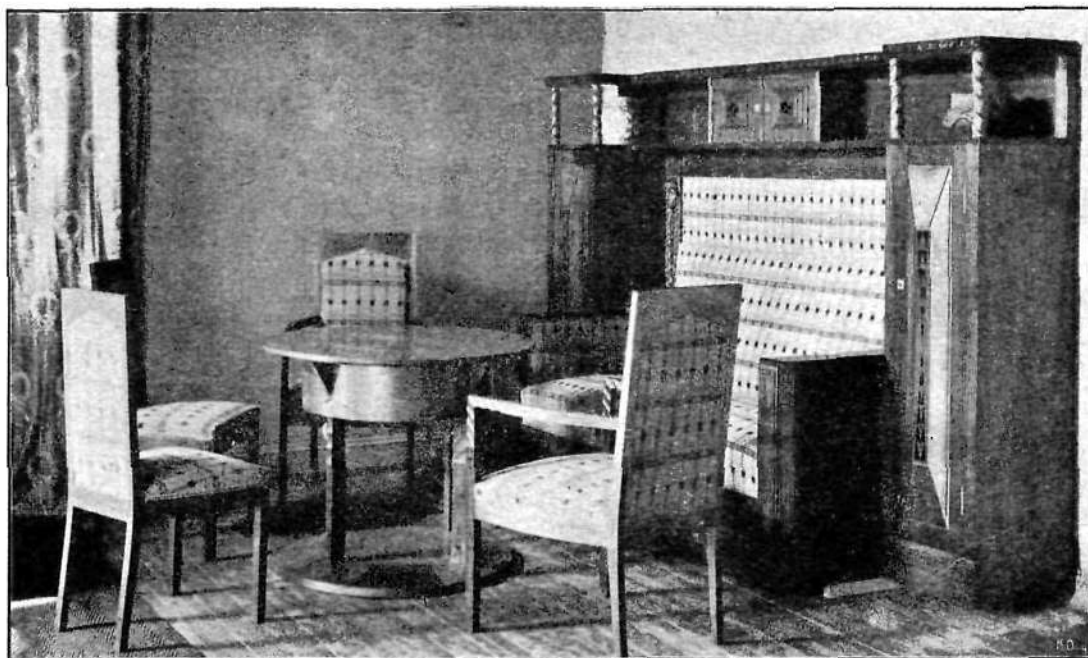
HUONEKALULIIKE O. M. KOIVU

TAMPEREELLA

--- LÄNTINENKATU 21 ---
PUHELIN 615

TEKEE KAIKKIA ALAAN
KUULUVIA TÖITÄ.

N. B O M A N I N

HÖYRYPUUSEPÄN- LIIKE .: TURUSSA

NÄYTTELY-
VARASTOJA:

HELSINGISSÄ .: TURUSSA
Mikonkatu 4 .. Linnankatu 47

Valmistaa täydellisiä si-
sustuksia

niinhyvin hotelleihin, pank-
keihin kuin yksityisasuntoi-
hin ja yksityishuoneisiin.

Aistikas työ, suora koh-
telu, tarkat hinnat.

JOSEF HOFFMAN JA „DIE WIENER MODERNE“.

»Ich meine, dass man vor allem den jeweiligen Zweck und das Material beabsichtigen sollte»,*) on Josef Hoffmann, nuori itävaltalainen arkkitehti, kerran lausunut eräässä ohjelma-kirjoituksessa. Tarkoituksen ja aineen vaatimusten tarkka huomioon ottaminen on rakennustaiteen ja taideteollisuuden perusprinsiippi — tämän lauseen omaksuvat myös belgialaiset ja hollantilaiset, skotlantilaiset ja amerikalaiset. Se muodostaa nurkkakiven Berlagen estetiikassa, ja sen löytää van de Velden teoreettisissa kirjoituksissa; ja kumminkin — mitenkä erilaisina eivätkö tulokset esiinny eritahoilla, missä tämä peruslause on käytäntöön sovellettu. Lohdutus kaikille niille, jotka pelkäävät järkipärisen virtauksen taiteen alueelle synnyttävän yksitoikoisuutta ja sotilaallista yhdenmuotoisuutta; todistus monille muille, että kansallinen omittisuus aina, myöskin ilman itsetietoista kohotusta, antaa tuotannolle vaihtelevan luonteen.

Yksi uuden arkkitehtuurin suurimmasta merkityksestä olevista liesistä on alusta saakka ollut Wien. Täällä julkaisee Otto Wagner vuonna 1895 sotakirjoituksensa »Moderne Architektur», jossa uuden koulun ohjelma täydellisemmin ja rohkeammin, kuin koskaan ennen muodostellaan. Ollen vapaamielisempi ajattelijana, kuin käytännön miehenä ja voimatta toimivana rakennustaiteilijana koskaan kokonaan vapautua niistä tyyliaineksista, jotka hän pitkän kehitysuransa kuluessa on omaksunut, tulee Wagner enemmän opettajatoimensa, kuin rakentamiensa teosten kautta keskuksiksi piirissä, joka jo on lahjoittanut aikakaudelleen pari uuden aikaisen arkkitehtuurin huomattavimpaa päämiestä. Vuosi vuodelta on harmaantuva mestari koonnut ympärilleen työpajaansa muutamia rikaslahjaisimpia oppilaitaan ja jonkun ajan työskennellyttänyt heitä kanssaan; näiden oppilaiden joukossa oli Joseph Olbrich; näiden joukossa oli myös Josef Hoffmann.

*) Olen sitä mieltä, että ennen kaikkea tulisi ottaa huomioon kyseessä oleva tarkoitus ja aine.

Kuvaus historiallisesta kehityskulusta, minkä nämä kolme nimeä sisältävät, antaisi ehkä paremmin, kuin mikään muu käsityksen siitä nopeudesta, jolla jokainen sivistysprosessi meidän päivinämme kiteytyy, samoin kuin siitä suuresta vaikutuksesta, joka tässä on yksilöllisyydellä. Sellainen kuvaus veisi kumminkin liian pitkälle, ainoastaan muutamia selityksiä sentähden annettakoon.

Niinkuin ja mainittiin on Wagnerin suuruus etupäässä aatteessa. Sovituksissa kokonaisuudessaan, plaaneissa eli pohjasuunnitelmissa toteuttaa hän raudanlujalla johdonmukaisuudella ne väitöslauseensa, jotka hän tunnetussa kirjassaan on esittänyt. Perustan määräävänä on täällä tarkoitus; jotta huomio mahdollisimman suuressa määrässä voitaisi kiinnittää puhtaasti käytännöllisiin tarkoituksiin työnnetään aluksi kaikki muu syrjään. Uusien aineitten ja rakenteiden käytäntöön ottaminen ja taiteellinen käsittely töydessä sopusoinnussa niiden luonteen kanssa herättää alituisesti hänessä mielenkiintoa; eräässä viimeisistä töistään, suunnattomassa postisäästöpankkirakennuksessa Wienissä, joka parhaillaan on tekeillä, käyttää hän fasaadipeitteenä käytettyjen sileäksi hijottujen marmorilevyjen ohella kaiken ulkona olevan puuaineen peitteenä alumiiniumia: muuttumatonta ilmanalassa ja väri-vaikutukseltaan mainiota.

Mutta kehitysvuosien vaikutus Siccardsburgin ja van der Nüllin, Ferstelin, Semperin ja Hasenauerin Wienissä, tuossa kaupungissa, missä eklektinen, valikoitseva koulu on soveltamalla renessanssia ja klassiikkaa pystyttänyt jaloimmat ja huomattavimmat teoksensa — tämän eklektisismien vaikutus tuntuu Wagnerin taiteessa viimeiseen saakka. Se on suuri-piirteistä, valtavaa; se pakoittaa ja sokaisee; mutta se on ilman tuoreutta — punnitsevassa tietorikkauudessaan pysyy Wagner luotaantyöntävän ylhäisenä ja kylmänä. Monumenttaaliarkkitehtuuri on hänen oikea alansa, mutta jokaista uutta

tyylisuuntaa on ensin koetettu yksityisrakennuksissa; myöskin Wagnerin monumenttaaliarkkitehtuurissa on vielä ainoastaan ajatus uusi: ainekset detaljimuodot, mistä kokonaisuus on rakennettu, lainaa hän edelleen historiallisen rakennustaiteen rikkaista aarrekammioista. Pylvästöt, pilarit, girlandit ja leijonapäät — kaikki akateemisen arkkitehtuurin uljaat laitokset pukevat vielä hänen fasaadejansa; ainoastaan rautaa käsittelee hän vapaammin, rikkaissa detaljeeratuissa muodoissa — kumminkin saavuttamatta eli edes pyrkimättä saavuttamaan sitä notkeutta ja kireyttä, joka van de Velden metallimuodoille antaa melkein klassillisen leiman voimien tasapainosta ja voiman kyllästyttämästä rauhasta.

Olbrichin mukana astuu esiin uusi suunta: vastustamaton yksilöllisyys, jota eivät mitkään lait sido. Vuosikymmeniä olivat ajattelijat ja runoilijat tehneet työtä vapauttaakseen persoonallisuutta, ja vihdoin antaa Nietzsche aikakauden puhtaasti anarkistisille pyrkimyksille räikeimmän päätöksen; kuin syövyttävät hapot vaikuttavat hänen sanansa; kaikkialla kaatuvat kappaleiksi vanhat aidat; kuin irtipäässyt luonnonvoima murtaa yksilöllisyys tiensä maailmalle. Arkkitehtuurin ja sovellettujen taiteiden alueella tulee tästä, vuosisadan vanhuusijällä, sen ensimmäinen todellinen pyörremyrsky. Kaikki näyttää suvaitulta; mitä ennen pidettiin välttämättömänä, heitetään nyt kokonaan pois; huolimaton mielivalta hallitsee; se seikka, että ammattiinsa perehtymättömät maalarit ja kuvanveistäjät ottavat johdon käsiinsä, lisää vielä sekasortoa. Tämä on ohjelmaarkkitehtuurin aika: tuolin piti olla lyyrillinen runo — talon draama.

Näitä hurjia pitoja seuraa toinen päivä; kuultavia, kiihoittavia liköörejä kylmä, lähdeveden tavoin poriseva sooda. Se on raitistuttamisen aika — tuskan, katumuksen ja hyvien päätösten aika. Tunnustetaan synnit ja tehdään katumusta ja parannusta; puritaaninen yksinkertaisuus tulee lunnaksi; jäykällä vakavalla mielellä ryhdytään taas arkipäivän moniin tavallisiin tehtäviin.

Tämä on Hoffman.

Olbrich ja Hoffman — nämä kaksi nimeä ovat toistensa vastakohtia.

Herman Bahr julkaisee kirjallisen muotokuvapiirroksen Olbrichista — notkea, solakka, sorja ilmestys, hieno kövelykeppi kädessä johtaen työmiehiään rakennuksella. Tulee ajatelleeksi tanssijattarien kevyitä askeleita korjailevaa balettimestaria.

Ver Sacrumissa, taiteellisen nuoren Itäval-

lan äsken ilmestyneessä äänenkannattajassa on karikatyyri Hoffmanista, joka taistelee gotiikan lohikäärmeenpäällä varustettujen harppien ja kulmaviivottimien kanssa. Hänellä on tanakka, leveäharteinen täyteläinen vartalo ja terve päärynänmuotoinen pää. Pirteä, vilpitön, luonnollinen, omaava tyhjentymättömän varaston sydämellistä rakastettavuutta — sellaisen vaikutuksen tekee hän persoonallisessa seurustelussa. Hänen suonissaan virtaakin voimakasta, oivaa, lujaa rahvaan verta.

Opintovuosinaan ovat sekä Olbrich että Hoffman mestarinsa vaikutuksen alaisia; heidän ensimmäiset luonnoksensa ja ihanneohjelmansa — toteutetuiksi ne eivät tulleet — viittaavat selvästi Wagnerin kouluun. Näistä molemmista on Olbrich aikaisemmin kehittynyt ja se, joka ensinnä näyttää omituisuutensa.

Kun vuonna 1898 yhdeksäntoista nuorta taiteilijaa, seuraten müncheniläisten esimerkkiä, murtautuu ulos vanhempien piiristä muodostaen Secessionin, ovat sekä Olbrich että Hoffman mukana; myöskin Wagner, kohta 60-vuotias, mutta mieleltään vielä nuori, kannetaan juhla-kulkueessa, kuin suojelusjumala pois uuteen leiriin. Se oli Olbrich, jolle uskottiin kunniatehtävä, vastasyntyneen yhdistyksen oman näyttelypalatsin rakentaminen; siro, pieni rakennus Wienzeilen varrella, aivan taideakademian läheisyydessä, ilmaisee vielä monessa kohdin Wagnerin vaikutusta, joskin käsittely onkin pääasiallisesti kevyempää; detalji semmoinen kuin ilmava, lävistetty, takomalla muodostetuista laakerilehdistä tehty iloisessa kultauksessaan kimmeltävä kupooli on hourailtu hetken tekele, impromptu, jota vakavampi opettaja tuskin olisi sallinut. Secessionirakennus kuuluu edelleenkin Olbrichin puhtaimpiin luomiin.

Jo sisustuksessa, koristuksissa esiintyy kuitenkin se vieno naisellisen pehmeiden piirre ja se fantasiarunsaus ja tyhjentämätön aiheiden keksintäriikkaus — tosin kyllä ilman vastaavaa ryhtiä — joka nopeasti teki Olbrichin nimen tunnetuksi ja toimitti hänelle yltäkyllin tilauksia ja vihdoin hankki hänelle, tuolle vähän kolmannellakymmenellä olevalle nuorukaiselle, Hessenin suuriherttuan kutsumuksen tulla järjestämään taiteilijasiirtolaa Mathildenhöhen. Tällöin häviää hän itävaltalaisesta taidehistoriasta ja myöskin hänen vaikutuksensa äkkiä lakkaa.

Aluksi on tämä vaikutus suunnaton, ja myöskin Hoffmannissa se tuntuu. Se näyttäytyy niissä vinjeteissä ja »Buchsmuck»eissa, joita hän toimittaa secessionistien äänenkannattajaan, Ver Sacrumiin, stiliseeratuissa kasviaiheissa, jotka

vielä osaksi ovat lujasti wagnerilaiseen henkeen; interiööriluonnoksissa ja valmistetuissa sisustuksissa ja myöskin siinä Ver Sacrum-huoneessa, jolla hän avustaa yhdistyksen ensimmäistä näyttelyä omassa kodissa.

Tuntuu omituiselta nyt uudelleen selaila näitä lehtiä. Tämä huumautunut, rauhaton, yhtenäisyyttä vailla oleva taide on kerran vastaanotettu ukkosen kaltaisilla mieltymyksen osoituksilla ja sen on ylistetty ennustavan taiteelle uutta »pyhää kevättä»; Turinin-näyttelyn italialaisissa saleissa kummitteli vielä sen haamu — wieniläisten huoleton, kevytmielinen, mutta ihasuttava runotar muutettuna vanhaksi, kainostelemattomaksi ja kirkuvaksi paperiharakaksi.

Mikä merkillinen sekoitus erilaisista aineksista; mikä erikoinen taiteellinen sekasorto. Englantilaisilta oli otettu naturalistinen ornamentti, enemmän tai vähemmän ankarasti stiliseerattuna; ja nämä hirmuiset kukat puhkeavat kaikkialla: ommeltuina oviverhoihin ja tuolipeiteisiin, veistettyinä puuhun, pakoitettuina messinkiin ja puhallettuina sähköruunujen liekkejä ympäröiviin lasihin — yhtä mahdottomia pidättää, kuin paiseet ruttotaudissa. Ja van de Veldeltä oli viivojen rytmi, joka hämmensi kaikki keinuvien kaarevien rajaviivojen leikkiin; suuren belgialaisen aatteet tuiki väärin ymmärrettyinä — se oli yhtä, kuin laulaa internatsionalea Lannerin eli Straussin tanssisäveleillä. Värikäsittelyssä oli väsyttävä tunnelman etsintä.

Mutta jo Olbrichilaisen huudon kulta-ai-koina on Hoffman se, joka kaikista seuraajista osoittaa suurinta pidättyväisyyttä ja tarkkuutta. Pahimmin kävi Uukarissa; väristen pysähtyy turisti Buda-Pestissä tuon myöhemmin »vääräksi secessioniksi» kutsutun suunnan näyttöiden eteen. Ne tulevat siellä aina seisomaan huonon maun pelottavina esimerkkeinä.

Hoffmannin etevin työ tähän suuntaan oli näytteillä Pariisin näyttelyssä vuonna 1900. Hän oli vähää ennen vastaanottanut johtavan opettaja toimen itävaltalaisessa taideteollisuus-koulussa Wienissä. Hänen koulun näyttelyjärjestyksessään esiintyi viivojen rytmi etupäässä maalatuissa koristeissa; huonekaluista ja paneelauksen puusommiteluista voi ratkaisevasti huomata palaamista kireämpään luonteeseen. Vielä suuremmassa määrässä esiintyi tämä Hoffmannin järjestämissä taidepalatsin saleissa, jotka sisälsivät secessionistisen suunnan teokset. Tämä erinomainen järjestelytaide muodosti käännekohdan; ja itse asiassa on se juuri tältä taholta, mistä vasta muodostuneen taiteilijaryhmän suurimmat voitot ovat haettavissa. Ne ulkomaiset

(m. m. Suomen) ja kotimaiset taidenäyttelyt, jotka Hoffman, Bauer y. m. vuosien kuluessa ovat järjestäneet secessionistien talossa Wienissä, ovat tulleet malleiksi kaikille sen laatuksille yli koko Euroopan.

*

Näyttelyvuosi, vuosisatain vaihde on Hoffmannille merkkipäivä, joka erottaa hänen tuotantonsa kahteen jyrkästi erillään olevaan alueeseen. Tästä lähtien kehittää hän hämmästyttävällä nopeudella täydellisyyteen (omaa lajiansa) sen muotokielen, jota paitsi häntä, koko olbrichilaisen aikakauden viiva- ja dekoratsioonikeinoja vastustava suunta käyttää hyväkseen meidän päiviemme itävaltalaisessa arkkitehtuurissa.

Mutta aivan ilman vierasta apua ei tämä puhdistustyö käynyt.

Vuonna 1900 on Wienissä, taideteollisuus museon saleissa skotlantilaisen interiööri-koulun, glasgowerpiirin, Mackintosh Macdonald-Mc Nairin näyttely. Ankarasti käytetty vertikalismi tässä oivallisessa taiteessa ja erityinen säästäväisyys ornamenttien käytössä, samoin kuin mieltyminen valkeaan ovat varmaan syvästi ja pysyväisesti vaikuttaneet Hoffmanniin.

Mutta niinkuin päämäärästään jo täysin tietoinen sekä luonteestaan ja omituisuudestaan varma taiteilija, ottaa Hoffman glasgowilaisen koulun töistä ainoastaan ne ainekset, jotka hän tuntee voivansa yhdistää omaan itseensä; hänen pirteisiin sovituksiinsa tuskin voinee liittää sitä ristiriitaista hysteerisesti nurinkurista yhtymää, jonka muodostavat vanha skotlantilainen puritanismi ja uudenaikainen, voimattomuuteen rajottuva, älyllinen erotisismi.

Toinen tekijä on kansallinen aines. Nationalismi taiteessa — uuden vuosisadan ensi vuotena syöksyen niin valtaavalla voimalla kautta koko Euroopan, romantisen liikkeen viimeisenä loppupäätelmänä, ja ihmeellisesti yhdistäen itseensä kaikenlaisia eksoottisia aineksia — liittyminen omaan historialliseen menneisyyteen pannaan Itävallassakin nuoren koulun ohjelmaan. Mutta tämä kansallinen liike, joka Pohjois-Saksassa johti Rieth'in suunnan aivan suunnattomaan jättiläismäiseen bismack-rakennustaiteeseen, keino-tekoiseen alkugermaaniin, tuohon pohjaltaan preussilaisen sotilasvaltion voittojen ihannoimiseen, mikä lainaa muotojaan Wagnerin oopperain dekoratsioneista; tämä nationalismi, joka meillä kotona vastaavan Gallénin Kalevala-kuvitusvaikutuksen alaisena johtaa taapain aina vanhimpaan muinaisuuteen asti pyytäessään saada mahtavia ja hämmästyttäviä vaikutelmia — tämä

kansallisliike saa Itävallassa valoisimman ja miellyttävimmän ilmennyksen. — Arkeologinen piirre täällä puuttuu.

Liityntäkohdan valinnassa huomaa Lichtwarkin, hampurilaisen museujohtajan ja taidekirjailijan käden viittauksen. Tämä perinpohjin oppinut sivistyksen esitaistelija on lukemattomia kertoja näyttänyt neutralisen, välttämättömyyden pakon takia kaikesta koristelusta vapaan ja vain hyvin punnituilla suhteillaan ja lahjomattoman rehellisellä ainekäsittelyllään taiteellisesti vaikuttavan porvaritalon vuosikymmeniltä lähinnä ennen 19:nneen vuosisadan keskikohtaa, jolloin ei vielä kasvava industrialismi ollut johtanut historiallisten tyylien tärvelyyneen, siksi malliksi, jonka mukaan uudistustyön, päämääränään todellinen *porvarillinen* rakennustaide, oikeimmin pitäisi tapahtua.

Tämä Lichtwarkin osotus tuli Itävallassa paljon enemmän kuin tekijän omassa kotimaassa määrääväksi.

Ja todellakin on Itävallalla tässä suhteessa näytettävänä harvinaisia esimerkkejä.

Muukalainen, joka käy Wienissä, voi vielä tänäpäivänä, niin hävittävästi kuin rakennuskeinottelun hyökyaallot ovatkin yli kaupungin kulkeneet, tavata syrjäsemmissä osissa jonkun näitä vanhoja taloja; pieniä kaksi tai kolmikerroksisia rakennuksia, fasadit yhtenäisiä, rapattuja, tiilikattosia; akkunat symmetrisesti sovitettuja, pikkuruutusia, huikasevan valkosine tahi vihreksi-maalattuine puitteineen, takana usein villiytyneet ja umpeenkasvanut puutarha, jonka kadusta erottaa matala muuri, jonka yli silmiin pistää kevyttä, ja maatumistilassa olevaa säleristikoista puutarha-arkkitehtuuria — pieniä templimäisiä puupatsaiden kannattamia paviljonkeja, tai pergolantapaisia käytäviä, joiden salehäkistöissä murattiköynnös kierteleikse.

Omituinen suloinen henki lepää näissä vanhoissa kartanoissa muinaisaikamuistonensa ja Schubertin sävelten kaiun vielä soudessa mataloiden kattojen alla. Ja sisällä huonekaluja tuota n. k. *biedermeier*-tyyppiä; nimitys, joka kerran singautettiin häpäisevänä pilkkasanana, mutta joka nyt on kunnianimenä uudelleen käytäntöön otettu. Se on *porvarillinen* huonekalu-tyyli, muuan Napoleonin sotavuosien sotilaallisen ja virkamiesjäykän empirin viimeinen jäte, yksinkertaistettu, jolta kaikki häikäisevä koristelu on riistetty ja joka on säilyttänyt vain puhtaasti käytännöllisen hyöty-muodon — tummanruskeita mahonkituoleja ja valkosia pienesohvia, jommoisia mekin kotonamme tapaamme pappiloissa ja herraskartanoissa.

Tästä, muuten yleiseurooppalaisesta, *biedermeier*-tyylistä voisi, paljon paremmin kuin englantilaisten gotiikista, eteläsaksalaisten barokista tai meidän omasta raskaasta kirkkorakennustyylistä, johtaa rakennustaiteen, mikä olisi kuin *modus vivendi*, varma satama niiltä erhetyksiltä, liioitteluilta ja mauttomuuksilta jommoisia rohkean uudistustyön mukana aina kulkee: pakopaikka, lepopaikka tiellä, josta sitten varovasti vaanien uskaltaisi eteenpäin — ellei viekottuisi ijäksi siihen pysähtymään. Teoreettisesti on järkeily oikea; tähän päättyi kehitys, ennenkuin tyylikertauksen pitkäaikainen lomakurssi alkoi; tähän pitäisi uudelleen tartuttaman.

Aikasemmin jo mainittiin eksoottinen vaikutus. Tämä on yksi merkellisimpiä ilmiöitä viimeisimmän ajan eurooppalaisessa taidehistoriassa, ja se ansaitsee hyvin oman lukunsa; se on jonkinlainen henkinen vastavallotus, jonka alaiseksi eurooppalaiset siirtomaavaltiot joutuvat allensa alistamien kansaheimojen puolelta — voitokas vastasotaretki, jota käydään värein ja muodoin sotalaivojen ja kiväärin asemesta. Japanilaiset puuleikkaukset olivat kevytvarustaisia etujoukkoja, pionierin palvelusta toimittavia; ranskalaisen maalarin Gauguin'in muutto Tahitiin huomiotaherättävä »desertering». Brangwyn ja Liberty-yritykset tuovat Indiata Englantiin. Mutta ennen kaikkia: nuoren hollantilaisen koriste-taiteen impregneeraa kokonansa jaavalainen.

Wieniläiset kääntyvät Egyptiin!

Tässä on jotakin enempää kuin pelkkää lapsellista halua olla yhtä hyvä kuin muutkin.

Jos hakee perustusta tälle merkilliselle ilmiölle, tälle yksinään esiytyvälle anakronismille, jos hakee selitystä, niin kuuluu se: tyyliin aikakauden epätoivonon halu päästä tyyliin.

Euroopassa oli tyylikäsite hävinnyt. Komeileva naamiaisrakennustaide yhdessä väärään-suuntaan menneen koneteollisuuden halvan jäljentämistuotannon kanssa oli aikaansaanut uskomattoman hämmennyksen ja saanut siitä viimeisenkin jäännöksen katoomaan. Malaijilainen batikki, Borneon aarniometsän villin valmistama, jonka tekijälle jumalakäsite vielä täydellisesti saattoi tulla ilmituoduksi karkeasti veistetyssä puukappaleessa, sisältää enemmän puhdasta tyyliä kuin kappale kirjavaa englantilaista karttunia, jolle on säilytetty mahdollomia kasvikoristeita tehtaassa missä kaikki päälliköistä nuorimpaan juoksupoikaan asti tuntevat pyörimislain ja tietävät että maa liikkuu ympäri auringon eikä päinvastoin. Tieto on toinen asia, toinen on sivistys; ellei näin olisi, huomauttaa Shaw, niin nykyään elävä ameriikkalainen kenkäniikkilottaja-

neekeri edustaisi sivistyksellisessä suhteessa korkeampaa kantaa kuin Washington, sillä hänellä on tiedossan joukko teknillisiä keksintöjä, joista suuri Yrjö ei mitään aavistanut edes.

Wieniin, tuonne hilpeän keveään keisari-kaupunkiin Tonavan varrella, straussvalssin, sulaisen notkeiden naisten kaupunkiin kulkeutuu nyt faraoiden papillisen liikkumaton taide, jonka edeltäjänä kulkihe näkymätön Barnum kiekko »ankaralla pauhulla ja vaunuilla ja matkustajillaan», Egyptin pyramiidirakentajakuninkaat porfyrikankeina, secessionirakennuksen valoisiin saleihin noustakseen Klimtin bysanttisen kulta-hohteisissa mosaikkina raketuissa freskoissa,

Egyptisismi tuli muodiksi.

Hoffman'inkin se vetää taikapiiriinsä. Muttu syvällisempi kun hän on, tulee vaikutus häneen myöskin pintapuolisemmaksi; ja vaikutus lopulta ilmenee vain hänen suuremmassa halussaan käyttää pallo- ja pyramidimuotoja: hänen noppaa muistuttavat nojatuolinsa, samoin kuin hyvä osa hänen ja hänen piirinsä tekstiili-ornamentiikasta voitane kumminkin tästä lähteestä johtaa.

(Jatk.)

Gustaf Strengell.

STIGELL

Kutoja

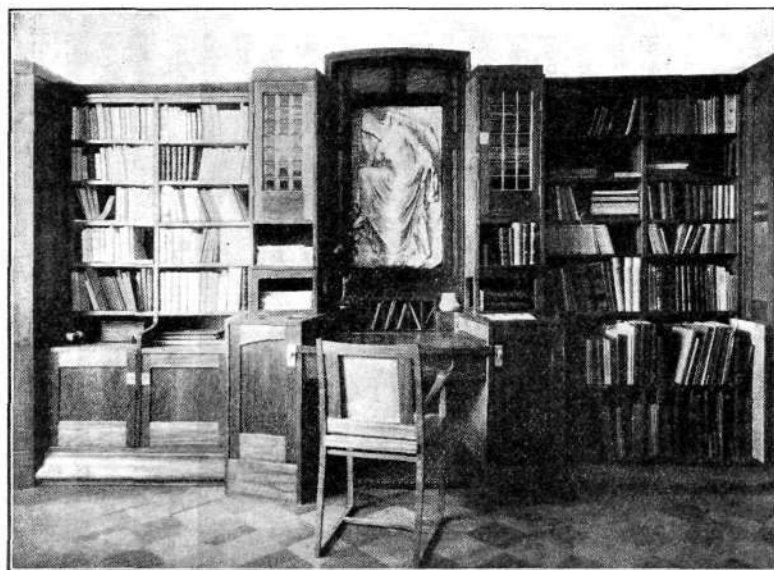
Metsästäjätär

Pronssikuvia Lundqvistin liikepalatsin valtakäytävästä
Helsingissä

R. Stigell

HUONESISUSTUKSIA.

99

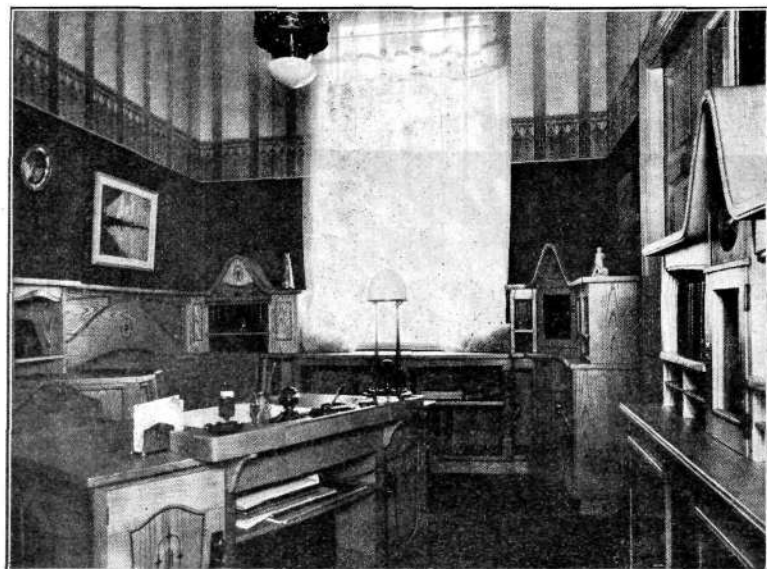
1905 Herran kamari

Puunattua haapaa

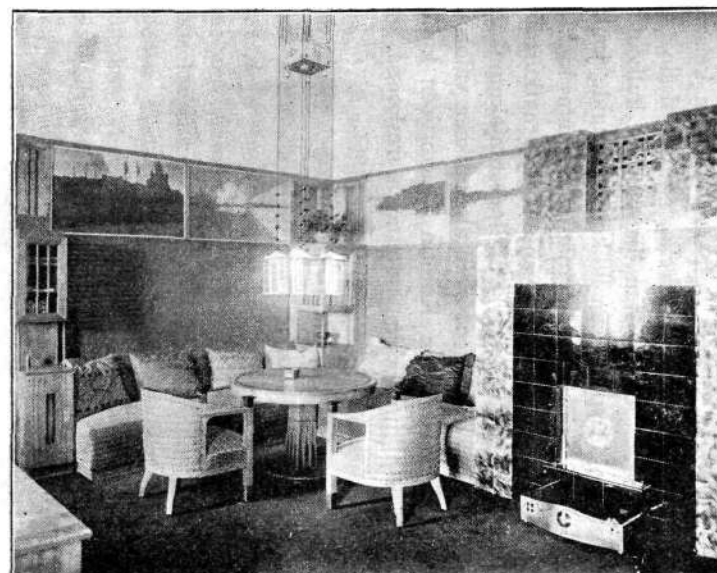
1906 Huonesisus

Puunattua tummaa pähkinäpuuta

1907 Herran kamari

Puunattua saarnia

1904 Herran kamari

Puunattua saarnia
Arkkittehti GUSTAF STRENGELL

JAPANISMIA.

Ranskassa ensimmäisenä japanilaisen taiteen aurinko nousi. Silloin kun toinen keisarikunta horjui perustuksillaan, saapuivat tämän ensimmäiset tuonnit loistohoukkaan Seinekaupunkiin. Edmond ja Jules de Concourt, nämät henkevän aistiviljelyksen verrattomat apostolit, tulivat japanilaisen taidekäsityksen hehkuvimmiksi kirjallisiksi taistelijoiksi. Kuulkaammepa, mikä omistamishimo 52-vuotisessa Edmondissa herää nähdessään erään itämailta tulleen lähetyksen: »Me olemme«, kirjoittaa hän päiväkirjassaan, »tuntikausia viettäneet näiden muotojen ja värien, näiden pronssi-, porslini-, fajanssi-, jade-, norsunluu-, puu- ja pahvi-esineiden, tämän juovuttavan, huumaavan taiteen parissa. Me olemme tunteja viettäneet, niin monta tuntia, että kello oli neljä, kun minä vasta aamiaista söin. Tällaiset taide-mässäykset — joka tämän päivänen on minulle maksanut monta sataa frangia, vaikuttavat minuun niinkuin elostellun yön hurjistelut ja liikutukset. Minä saan tästä suuni niin kuivaksi, että vain osteritusinasta tuleva merivesi voi sen poishuhtoa.«

Mitä Parisi noina vuosina muuriensa sisälle sulki esteettistä hekumoimista, niin se ilmeni japanilaisen pikkutaiteen keräilyssä. »Société du Jinglyr« perustettiin, joka kuukausi koontui Sèvres'sä ja harjoitti japanilaisintoilua aivan liiallisuuteen asti. Ken taas vihasi tyhjiä korupuheita, hän purjehti, kuten Duret, Cernuschi, Régamez, Guimet, suorastaan tuonne eksoottiseen taideparatiisiin. Euroopalaiset valloukset eivät olleet silloin vielä, niinkuin tällä hetkellä, aikaansaaneet hirveitä hävityksiään tuossa vanhassa sivistysmaassa, ja niin tapahtui että nuo matkustajat palasivat jossain muodossa ihastuneina takaisin.

Silloin Parisin hienommin organiseerattuihin taiteilijaluonteisiin vaikutti varsinkin japanilainen gravyyri aivan ihmeenä. Siinä oli valoa ja väritulta, pulppuavaa liikuntaa ja kerrassaan äimistyttävä ilmaisutavan niukkuus, se oli taidetta, mistä paljon toistettu Zolan määritelmä taide-toksesta näytti olevan johdettu.

Manet, Monet, Degas ja Whistler ensimmäisinä käyttivät japanilaisesta puoleikkaustaiteesta

saamiaan vaikutelmia. Japanilainen aines pistää esiin rouva de Nittis'in ja runoilijan Mallarmé'n symmetriaa-karttavista muotokuvista, jotka Manet toi tuona Parisin japani-intoilun aikana. Japanilaista henkeä huokuu Monet'in impressionismi, tosin kyllä kuuluisan japanilaisen Hokurain, taikapa yhtä kuulun Hiroshigen, siis Japanin viimeisimpäin taidesuuruuksien henkeä, jotka koetivat kankaalle kiinnittää hetkivaikutelman pakenevaa, värähtelevää kauneutta.

Japanilaisestihan Degaskin leikkaa baletti-näytöksensä. »La leçon de danse«, tanssitunti, mainitaksemme vain yhden hänen pastelleistaan, olisi terhakoinen tila täyttämyksineen tuskin ajateltavissa ilman aasialaisia esikuvia. Japanilaisen järjestelmän tilapäinen epäsymmetria on tähän siirretty. Figuri-ryhmät ovat samaten kuin monissa japanilaisissa miekan kahvakoristuksissa nurkkaan tungetut; lineäärisesti luonnonon, mutta koloristisesti paljon merkitsevä kompleksi, ovesta tuleva valo, on kuvan akselissa. Japanilaista on perspektiivin suorakulmainen viivottelu, on kohtisuoran painostaminen (esille vetäminen) takimmaisessa figurisarjassa. Aivan europalaista sitä vastoin on se tapa millä baletin tanssijattaret kuvan etu-alalla pingottavat säarensä avokolmioksi.

Whistler antautuu jo 1864 kuvallansa »prinsessa porsliinin maasta« ehdottomasti japanilaisen vaikutuksen alaiseksi. Itä on myöskin hänen myöhemmissä kuvissansa, varsinkin hänen muotokuvissansa osansa saanut. Japanista aiheutuu ensisijassa komposiitioonitapa ja kaiken pyöreän relifimäinen käsittely. Muotokuvissa äidistään, Carlylistä ja Miss Aleksanderista järjestää hän ihmiset ankaran geometrisen viivaverkon sisään. Verhot, pilasterit, kuvanraamit, tausta-arkkitehtuurin erimuodot kulkevat suorakulmaisina, yhdensuuntaisina. Japanilaisen mielivaltaisesti leikkaa kuvan reuna seinällä riippuvan gravyyrin

poikki. Japanilaista on Whistlerin rakkaus hopeaharmonioihin, mihin ääriiviivat haipuvat. Pehmeinä, varjon pehmeinä, niinkuin hengen puhaltamina, istuvat Carlyle ja rouva Whistler silkkiharmaa seinä taustanaan. Ne ovat väri-
lisiä varjokuvia, ruumiita, jotka ovat valon, terävämietteisesti harkitun valon, aineellistuttaneet. Ken hakee alastonta vakuutta itä-aasialaisesta vaikutuksesta, hän sen näistä taiteilijoista varmasti löytää. Whistler käyttää puumerkinänsä milloin stiliseerattua perhosta milloin hopeaan kaistakkeeseen pystyyn nimensä sovittamalla, niinkuin Hiroshigen maisemissa tavataan. Hän antaa pieniä kukkasia pulpahtaa esiin heinä-
mullasta (Miss Alexandrin muotokuva), noita kukkia, joilla Harunolen niin miellyttävästi vilkastuttaa taustapinnat, tahi hän maalaa tuulenhäilyttämän ruovonvarren erään »Marine«-kuvan edustaan samalla hienolla tavalla, jolla japanilainen kaivertaja tai kakemono-taiteilija osaa sovitaa bambu-oksen tai ruohokorren luonnoksensa nurkkaan.

Mutta ei maalaus yksin näyttänyt itämaiselle estetiikalle tietä uusiin päämääriin. Silmiinpistävä asiallisuus, työn huolellisuus ja se ylevä maku, missä japanilaisen taideteollisuustyön tulokset vielä tänään ovat länsimaiden töistä edellä, vaikuttivat puhdistavasti ja hedelmöittävästi Euroopan taidekäsityöhön. Tässä muistettakoon vain Kööpenhaminan porsliinitehtaan kiillepistemaalaukset joiden tekijät liittyivät kiinteästi japanilaiseen käsittämistapaan, Längerin astiat, Köppingin lasit, Obristin ompelukset, Eekmanin tapetit. Mistä nykyajan ornamenttiikin on kiitettävä Nippon-maata, se selvenee sille jo ehkä, joka vain katselee Hokusain tai Utamorin piirroksissa hameensauman kiemuroita, joista kuulu »belgialainen viiva« on johdettu.

Muuan taidetapa on japanilaisesta gravyyristä suorastaan leimansa saanut: plakaattimaalaus. Chéret, ensimmäinen modärni ilmoituskuva-
maalari, tunnusti että Koriusain ja Sharakun puuleikkauksissa, niiden värikkäytön pinnottelumuodossa, kuvavaikutuksen intensiteetissä, voimakkuudessa, mikä perustui kaiken syrjäseikan poisjättämiseen ja karakterisen viivan painostamiseen, olivat esitetyt kaikki plakaatin luonteelle tärkeät ainekset. Litografi-, kirjapainotekniikassa löysi Chéret ilmausmiskeinonsa. Tutuja ovat hänen maalatut fanfaarinsa, hänen näpsät ja vilkkaat kelta-, puna- ja siniväri-fantasiansa. Ne täyttävät lyhytaikaisen tarkoituksensa loistavasti.

Chéret'in kilpailija Henri de Toulouse-Lautrec, on ilmoituksissaan huomattavampaa

aikaansaanut. Hänkin erikoisesti mässä väri-
sovituksissaan. Mahtavista sini-, kelta- ja sinooperi-aalloista valaa hän värisoinnun, jota voisi nimittää koloristiseksi excessiksi. Toulouse on vilkkaampi kuin Chéret. Ilmoituslehdissään »Divan Japonais« ja »Troupe de M-lle Englatine« tarttuu hän Yeishin palettiin, noihin mietoihin, haalistettuihin puolisävyihin, jotka vaikuttavat silmään omituisen liikuttavasti, kun taitavasti sovitetut tummat pilkut antavat tälle sitruunakeltaselle, ruosteenpunaselle ja sinisen harmaalle omituisesti väreilevän transparenzin.

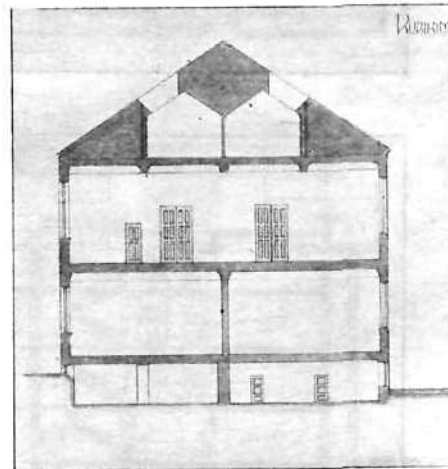
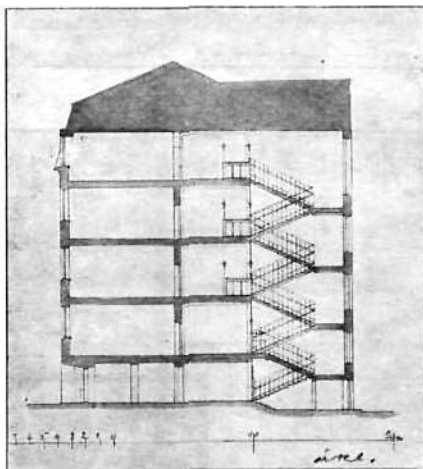
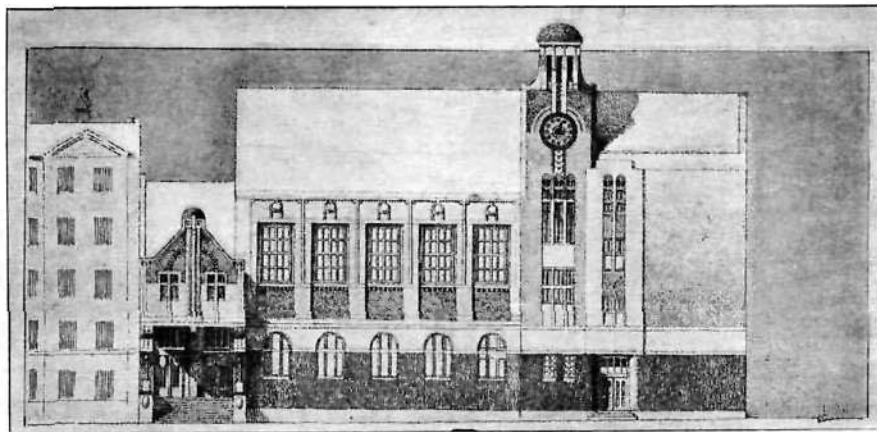
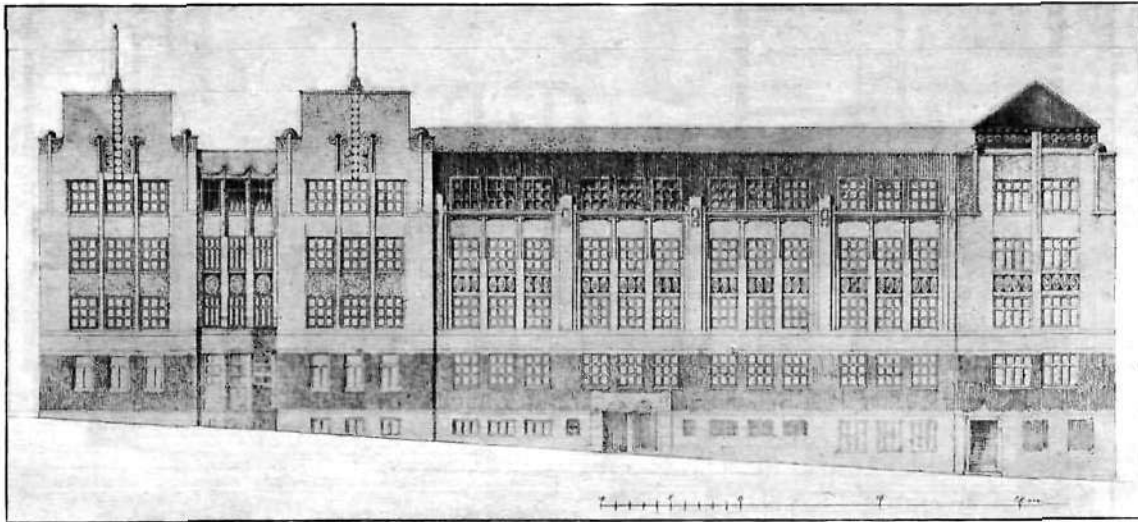
Toulouse ei puhu vain väripinnoilla kuten Chéret. Hänen viivottelunsa elää salaperäistä sisäistä elämää. Sillä on japanilaisen hermostuminen, itä-aasialaisen karrikeerajaan silhuetin hämmästyttäväisyys.

Japanismi ulkoni laajempiin piireihin. Se tarttui nuorempiin kykyihin, Englannissa Aubrey Beardsleyhin, joka japanilaisista ja ranskalaisista rokokoomuodoista teki uuden tyylin, Saksassa ennen kaikkia Thomas Theodor Heineen, joka japanismiin »Biedermaier«-aiheissaan yhdisti has-sunkurisen ja purevan lisän.

Saksassa on intressi japanismiin herännyt vasta parikymmentä tai kolmekymmentä vuotta myöhemmin kuin muissa sivistysmaissa. Huvittava ajanmerkki on, että vasta nyt muuan itävaltalainen maalari on Japaniin mennyt ja sieltä palonnut tuoden mukanaan ehdottomasti japanilaisuonteisia piirustuksia ja puuleikkauksia.

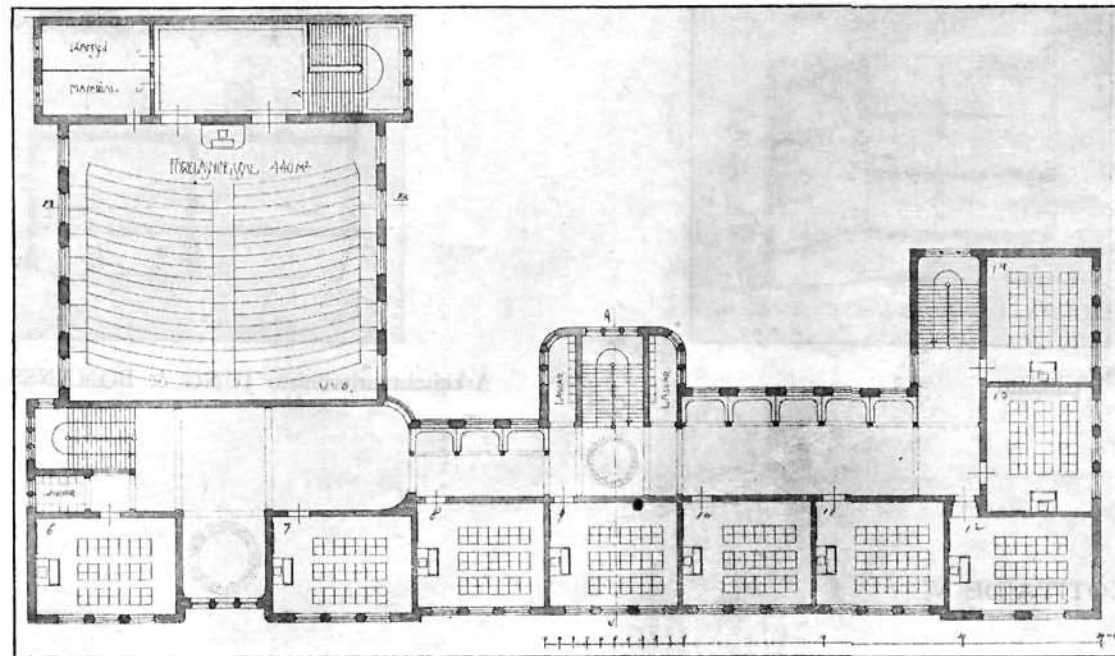
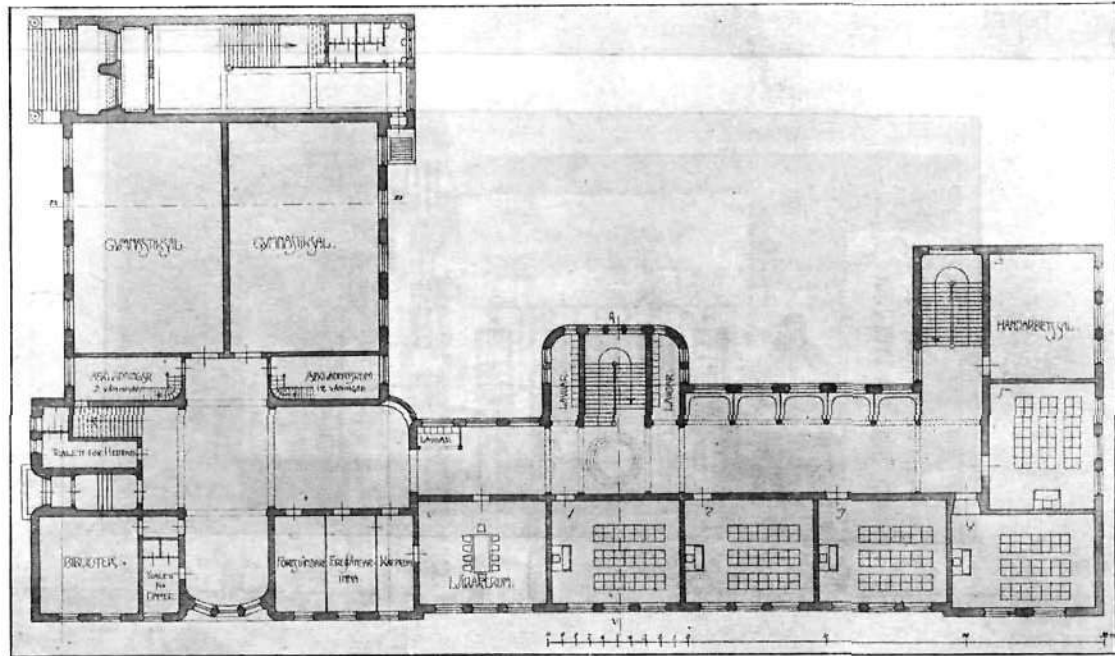
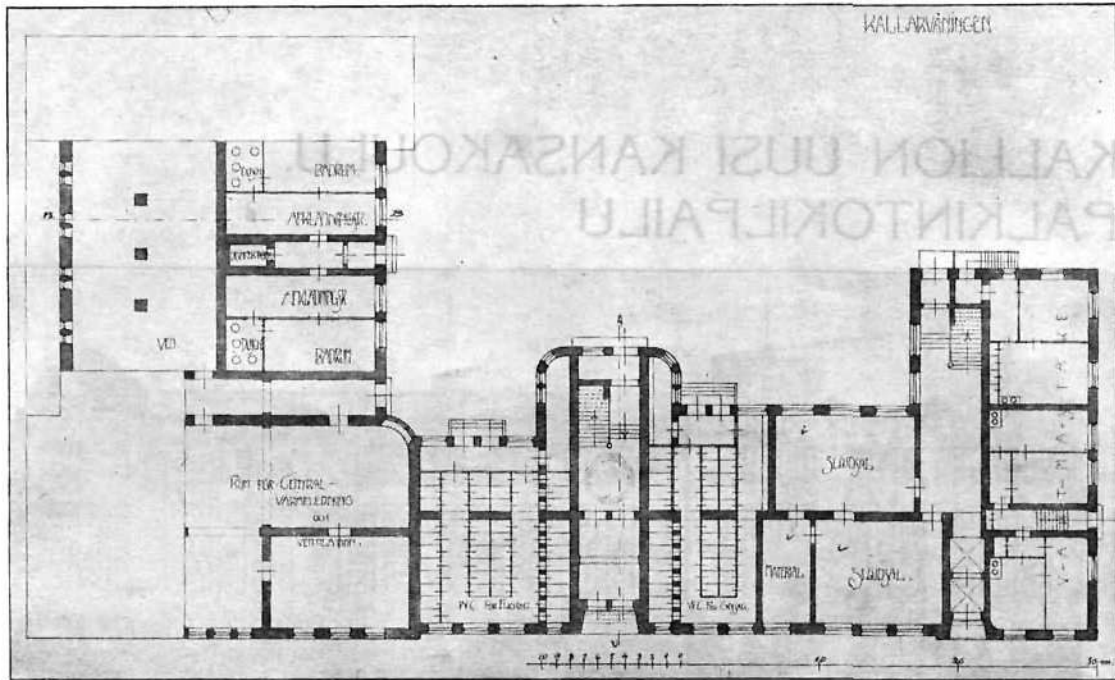

KALLION UUSI KANSAKOULU. PALKINTOKILPAILU

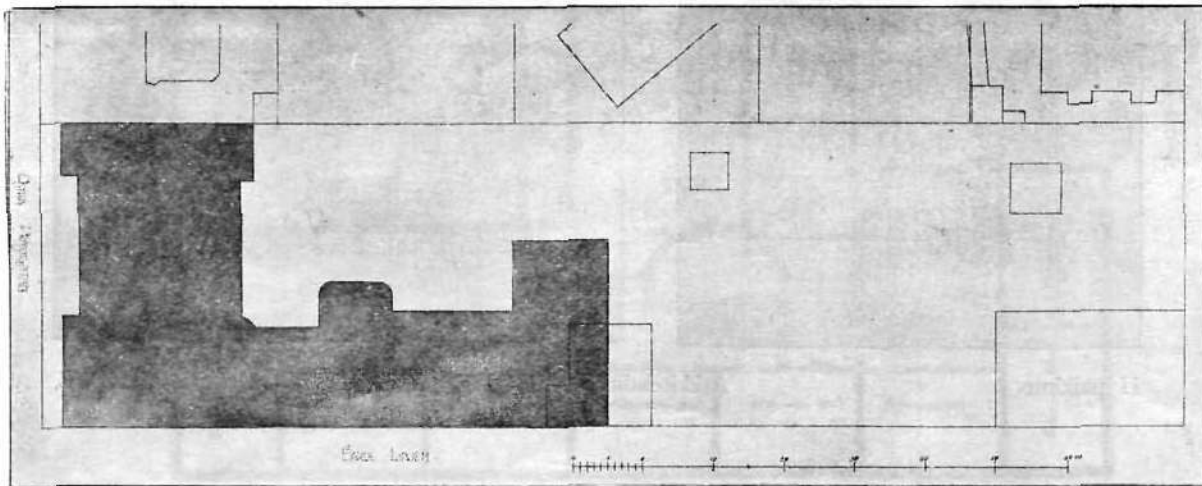
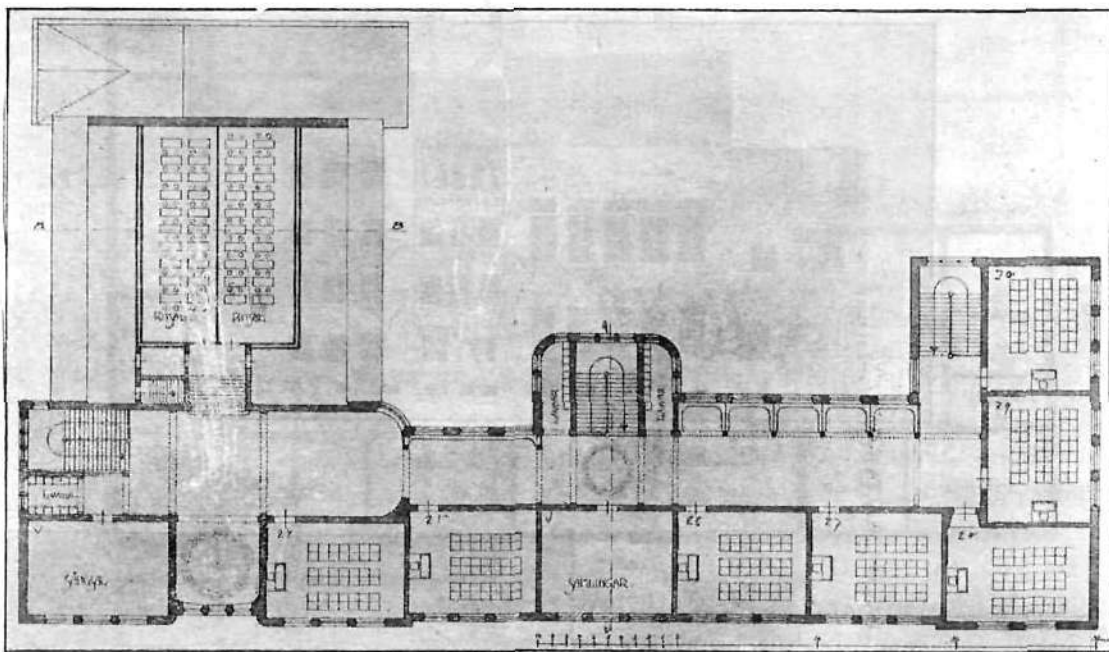
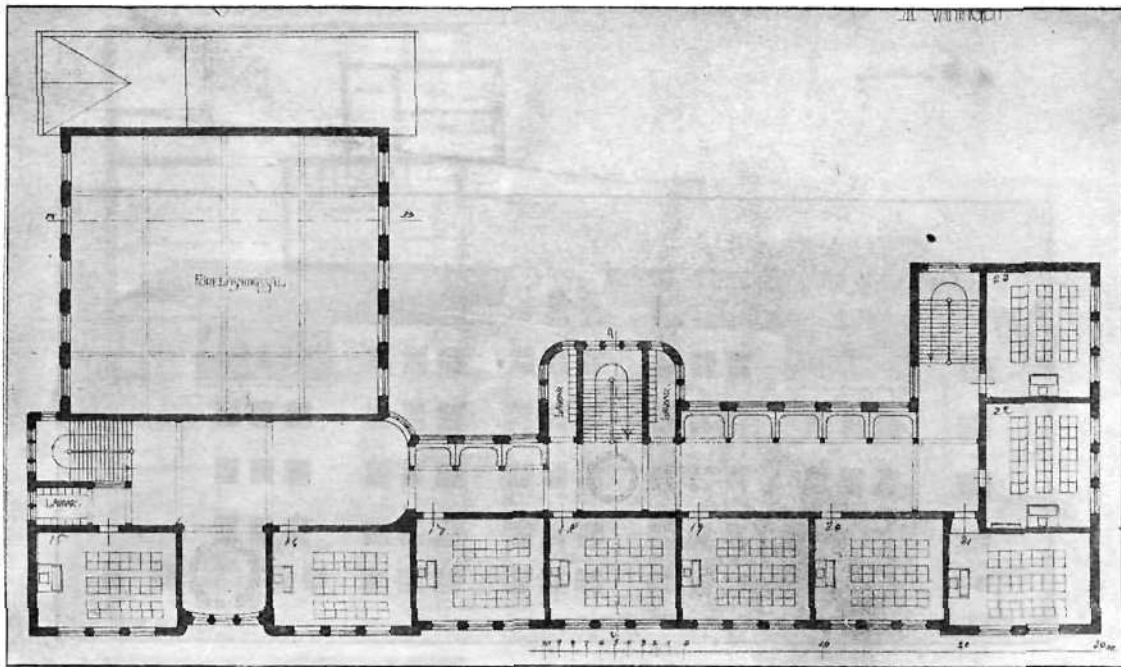
I palkinto

Arkkitehtuuritoimisto JUNG & BOMANSSON.

II palkinto

Arkkihtuuritoimisto JUNG & BOMANSSON.

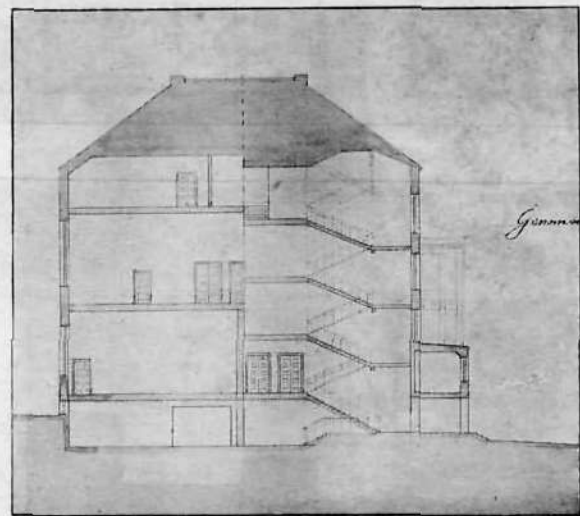
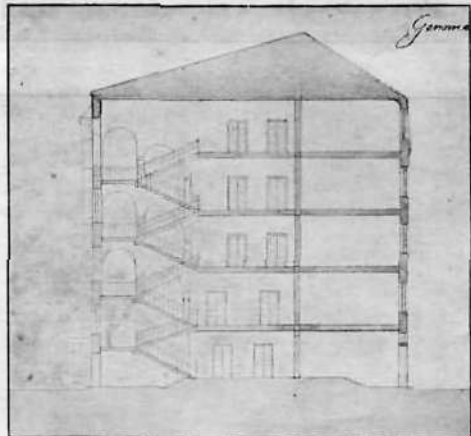
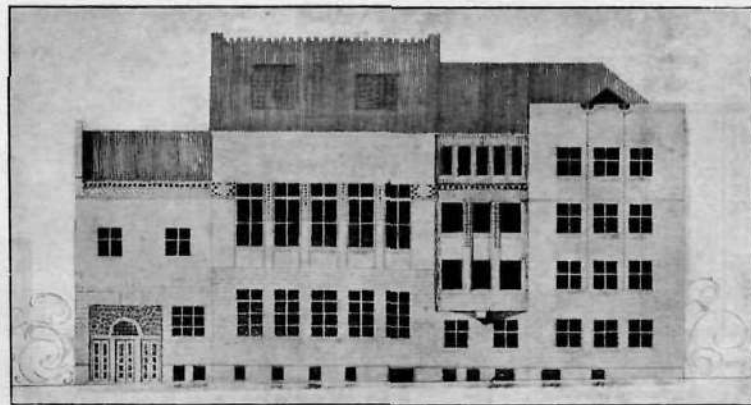
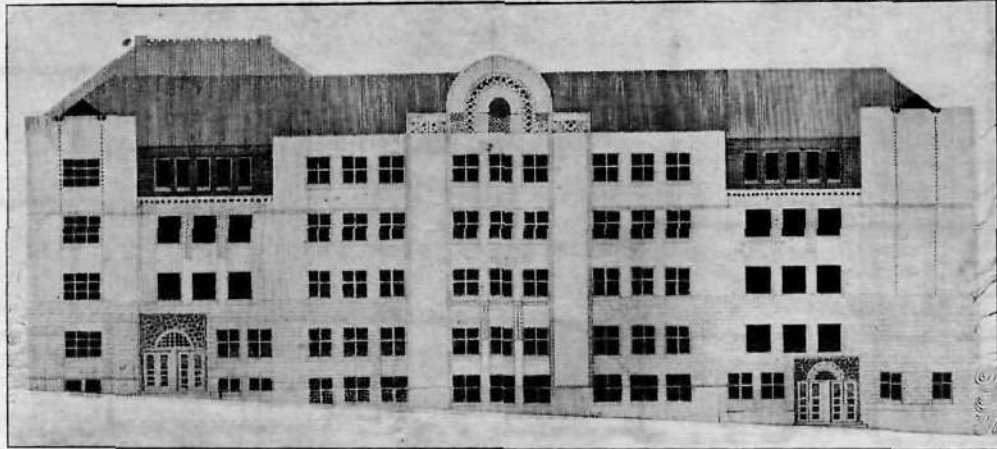

I palkinto

Arkitektuuritoimisto JUNG & BOMANSSON.

KOTITAIDE V

71

II palkinto

Arkitehdit V. THOMÉ, A. LINDSTRÖM ja I. THOMÉ.

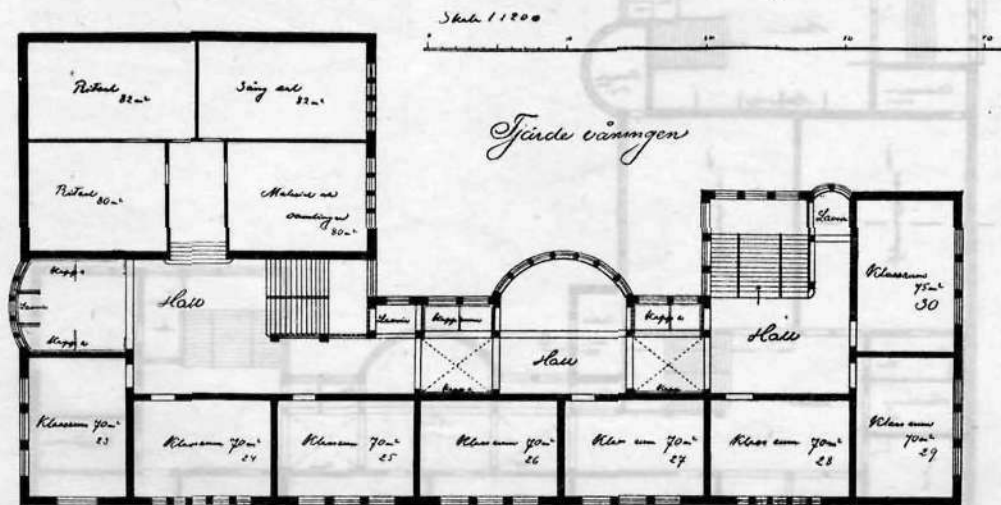
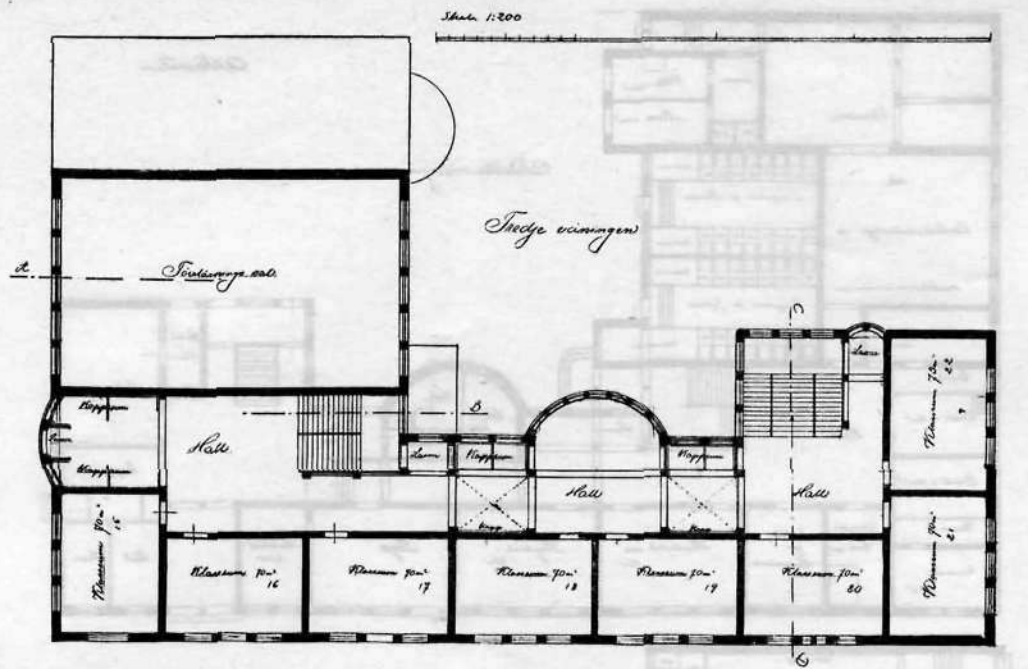
KORHONEN & OYJEN KÄSIRKASTO

1911

II palkinto

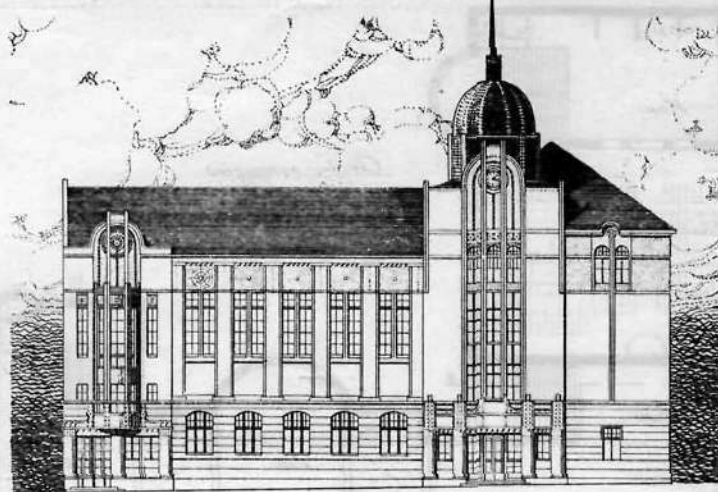
V. THOMÉ, A. LINDSTRÖM ja I. THOMÉ

II palkinto

Arkitekter V. THOMÉ, A. LINDSTRÖM ja I. THOMÉ

!!! FOLKSKOLETÄRLAN · NORDVÄSTRA FASADEN !!!

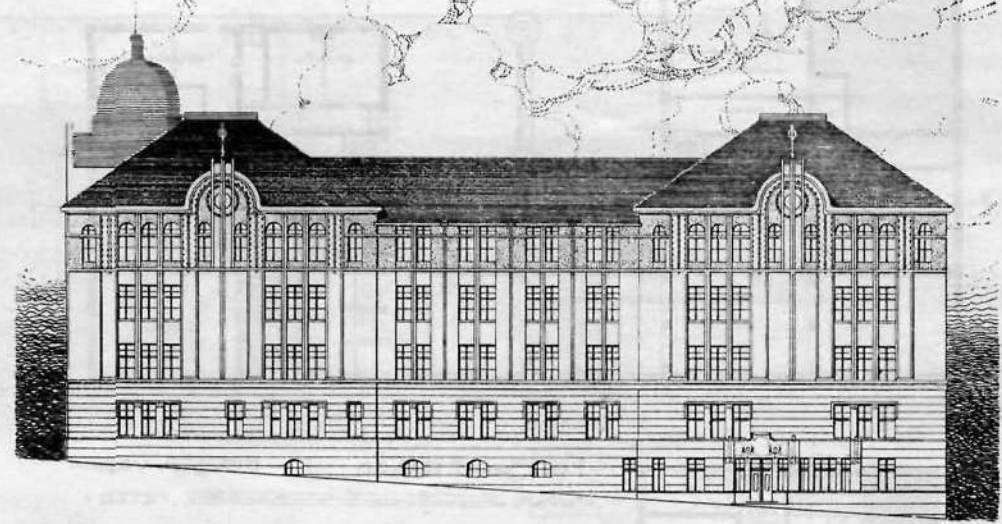

III palkinto

Arkitektuuritoimisto
v. ESSEN, KALLIO, IKÄLÄINEN

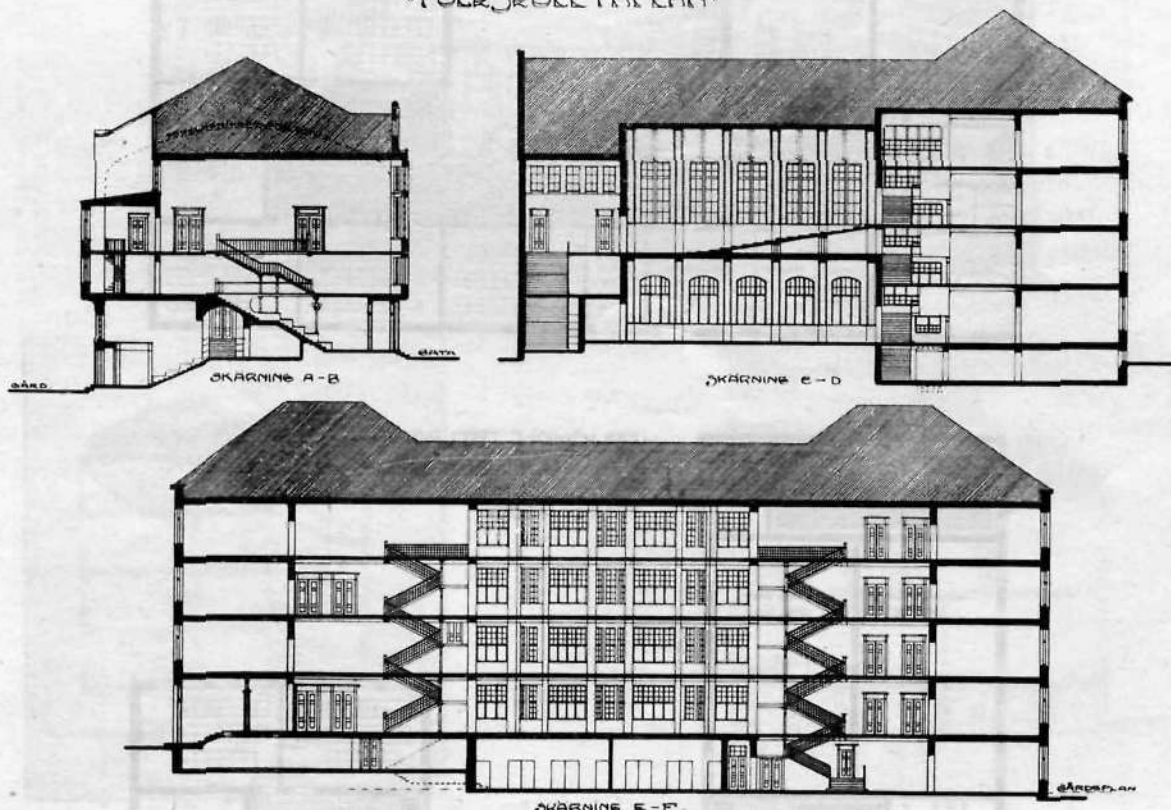
KALLION UUSI KANSAKOULU

FOOLKSKOLETAFLAN · SYDVÄSTRA · FASADEN

MOTTO 1200

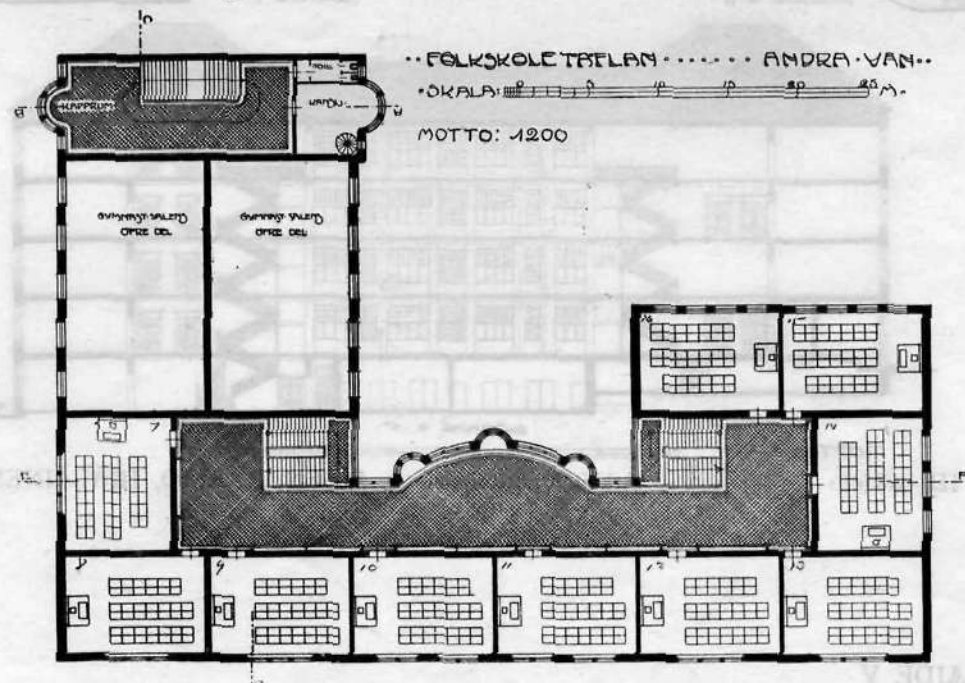
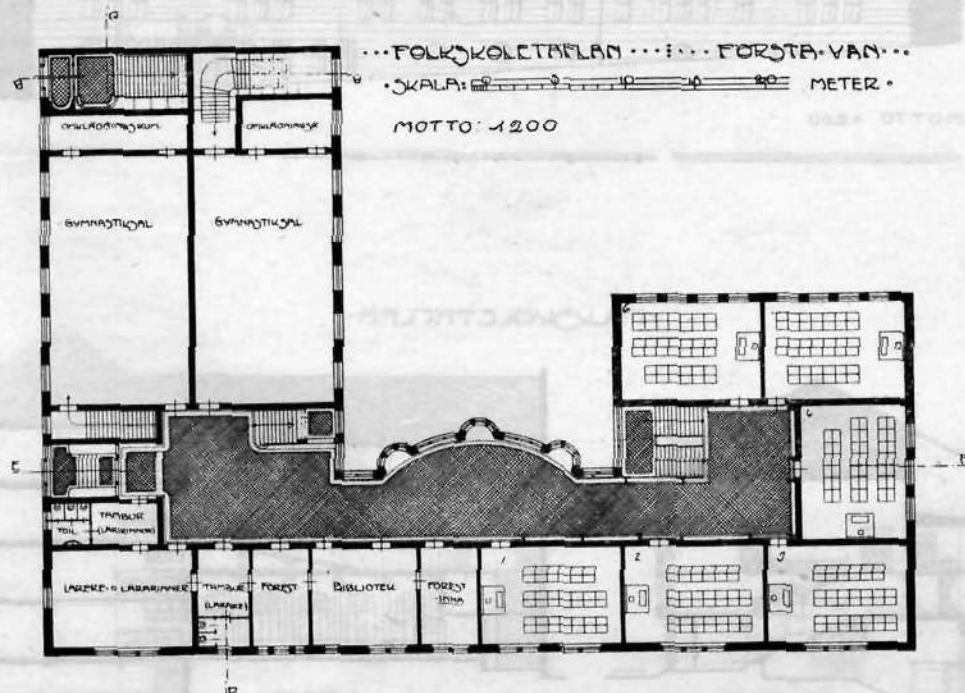
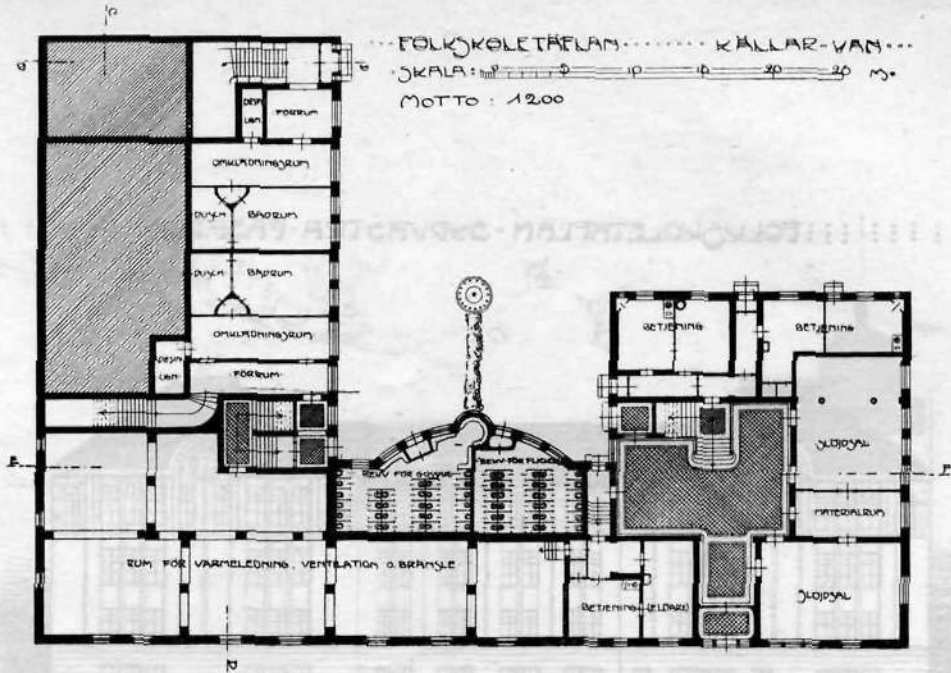
FOOLKSKOLETAFLAN

MOTTO: 1200.

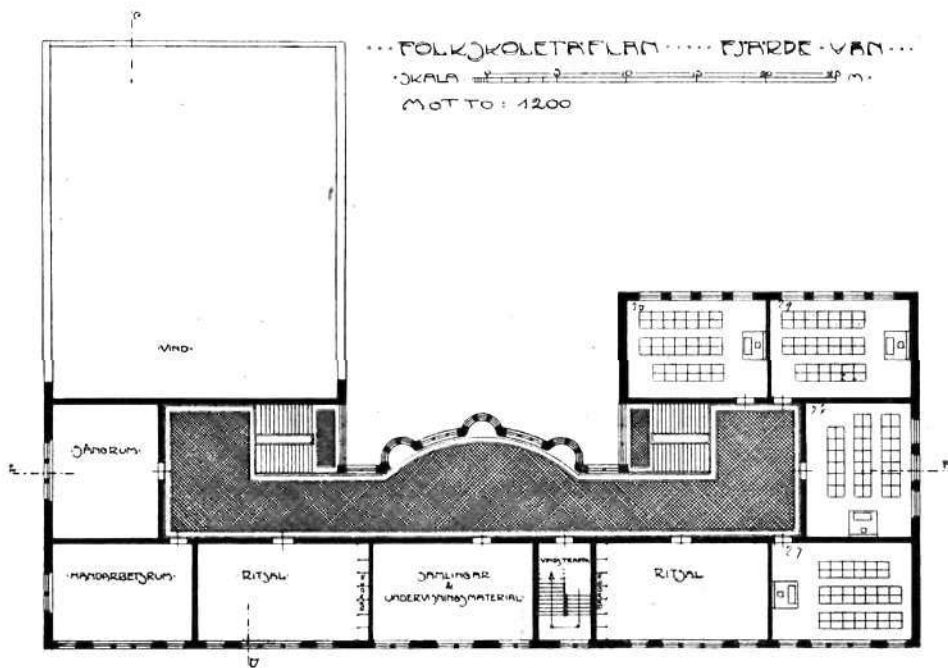
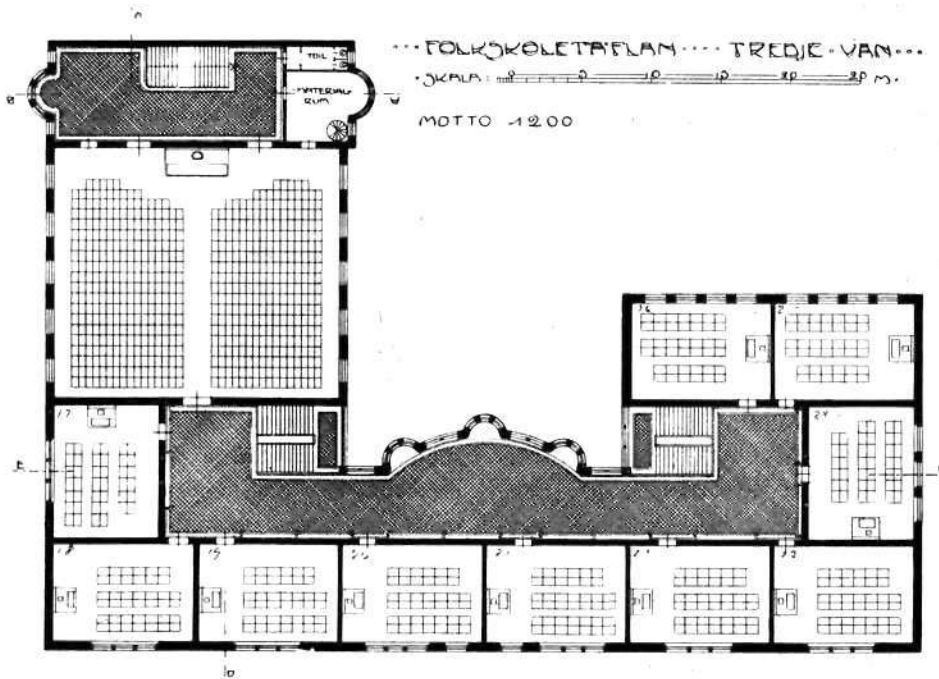
III palkinto

Arkkitheuuritoimisto v. ESSEN, KALLIO, IKÄLÄINEN

III Palkinto

Arkitehtuuritoimisto v. ESSEN, KALLIO, IKÄLÄINEN

III palkinto

Arkkitehtuuritoimisto v. ESSEN, KALLIO, IKÄLÄINEN

KALLION KANSAKOULU HELSINGISSÄ.

Lausunto, jonka antoi se palkintolautakunta, mikä valittiin arvostelemaan Helsingin valtuusmiesten 24 p. jouluk. 1906 julistamaan kilpailuun jätettyjä piirustusehdotuksia, tähän varatulle tontille korttelissa N:o 319 Kallion 4:llä linjalla Helsingissä rakennettavaan kansakoulurakennukseen.

Valittuaan kokouksessaan 17. p. jouluk. 1906 puheenjohtajakseen allekijoittaneen Schjerbeck'in ja sihteerikseen arkkitehti Alarik Tavastjernan, kokoon-

tui palkintolautakunta täyslukuisena 4 p. maalisk. 1907 kello 6 j. p. p. Helsingin raatihuoneella, tarkastaakseen tehtävänsä mukaan kilpailuun jätettyjä ehdotuksia. Tällöin havaittiin ensiksi, että 16 eri ehdotusta oli saapunut, jokainen määräjän kuluessa, ja sen jälkeen kääreet avattiin ja ehdotukset merkittiin seuraavassa järjestyksessä.

Sitten ryhtyivät lautakunnan arkkitehdit heti monipuolisesti tutkimaan saapuneita ehdotuksia, mikä tarkastaminen päättyi 8 p. maalisk. 1907 kello 6 j. p. p., jolloin palkintolautakunta taas kokonaisu-

nessaan oli koolla ja teki yksimielisesti, vielä kerran perinpohjin ehdotukset tarkastettuaan, seuraavan päätöksen:

Lautakunta katsoo olevansa pakoitettu *eroittamaan kilpailusta*:

Ehdotuksen N:o 4, »30«, koska se on vasten kaupungin rakennusjärjestyksen 44 ja 89 pykälää, joissa puhutaan kartanonpuoleisen siipirakennuksen suurimmasta sallitusta korkeudesta ja kartanonkolkaanpäin olevien asuinhuoneitten valaistuksesta.

Ehdotuksen N:o 5, »X kahden ympyrän sisällä, joka oli ristiriidassa mainitun R. J. § 44 kanssa sekä kilpailuohjelman § 4, b kanssa, jossa sanotaan: korkeammalla työväenopetusastolla ja koululla tulee olla sama sisäänkäytävä ja niitten tulee muutoinkin olla toistensa suoranaيسessa yhteydessä; samaten ehdotuksen N:o 10, »Urd», N:o 15, »Schola» ja N:o 16, »Hällberg», jotka kaikki rikkoivat mainittua R. J. § 44 vastaan.

Ehdotus N:o 6, »Ispahan», joka myös on vastoin R. J. § 44, on kumminkin äänestyksen jälkeen hyväksytty kilpailuun osaaottamaan pohja-vaihtoehtotukseen tehdyn korjauksen nojalla. Yhden, vain välillisen valon valaiseman keskikäytävän olemassaoloa pohjakerroksessa ei pidetty kyllin pätevänä syynä ehdotuksen hylkäämiseen.

Vertaillen järeillejäneitä 11 ehdotusta keskenään, on lautakunta yksimielisesti siirtänyt *alempaan luokkaan* ehdotukset N:o 2, »Manhattan», N:o 7, »För folket», N:o 13, »Nestor» ja N:o 14, »II²», mitkä on tässä lueteltu numerjärjestyksessään, sekä äänestettyään lisännyt samaan luokkaan ehdotukset N:o 6, »Ispahan» (7 ääntä 2:ta vastaan) ja N:o 12 »Pestalozzi» (8 ääntä yhtä vastaan).

Näitä luonnoksia tarkastettaissa on merkitty seuraavaa:

N:o 2, »Manhattan».

Tontti on käytetty huonosti: pitkäksi venytetty, korkea rakennus pimittää auringon varsinaiselta koulupihalta, kun taas ehdotukseen »Leikkikentäksi» merkitty alue ei ole sopiva sellaiseksi käyttöä, siinä jo nyt olevien talojen takia. Pohjasovituksella on koulumiehen kannalta katsellen ansioita, kumminkin on joka kerroksessa huonosti valaistuja keskikäytäviä. Ehdotuksen toteuttaminen tulee kalliiksi (kuutiosisällys ilmoitettu 41,710 m³).

N:o 7, »För folket».

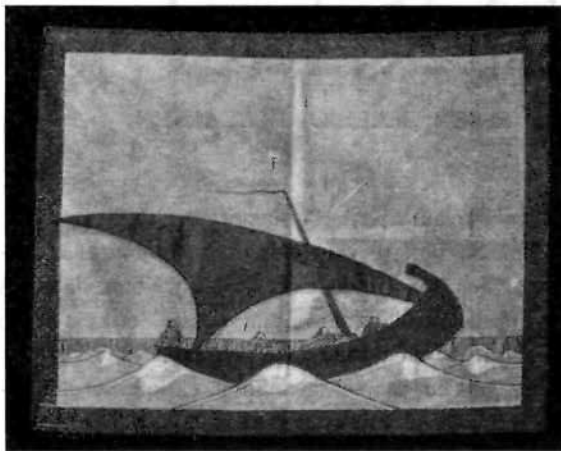
Voimistelusalisiipi pirstoo epäedullisesti piha-alan. Pojasovituksessa on hyviä puolia, mutta on monessa suhteessa tutkimaton ja vailla arkkitehtoonista kokonaisuutta. Voimistelusalien sisäänkäytävät ovat pimeitä, muutamien luokahuoneitten ovet sopimattomissa paikoissa, klosetti-huoneet riittämättömiä, sisäänkäytävä työväen opetusastoon joutavan mutkikas, ja luentosalin kovin pieni. Pitkäfasaadi huonosti ryhmitetty.

N:o 13, »Nestor».

Takapiha kovin erillään. Suuret vapaaportaat epäkäytännölliset; kellarikerroksen etehinen jokseenkin pimeä; koulusta takapihaan ainoastaan yksi käytävä. Fasaadit arkkitehtoonisesti heikot. Ehdotuksen toteuttaminen kuuluu kalliimpiin koko ehdotusjoukossa (kuutiosisällys ilmoitettu 39,835 m³).

N:o 14, »II²».

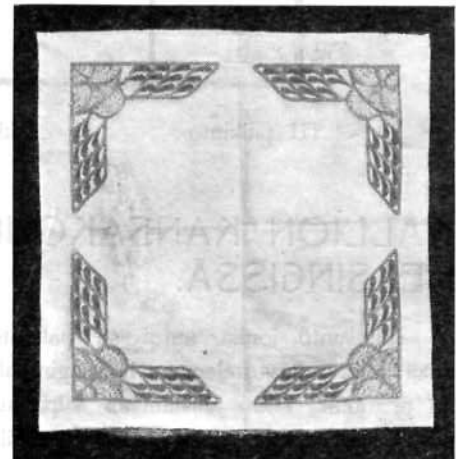
Pohja arkkitehtoonisesti tutkimaton (huom. esim. pienempien virkistysshallien ruma muoto kerroksissa II ja III). Luokahuoneet hyvin sijoitetut ja hyvin valaistut, samoin voimistelusalit, mutta porrasyhteys näitten ja sisääntulokerroksessa sijaitsevan pukuhuoneitten välillä ei onnellisesti suunniteltu, vino Luentosalin etehinen liian kapea. Ulkopuolinen arkkitehtuuri epäkypsä.

Seinävaate

Pellavakankaalle:

alotettuna Smk. 9: —
valmiina • 16: —

Pieni liina

Liinakankaalle:

alotettuna Smk. 5: 25
valmiina • 17: —

SUOMEN KÄSITYÖNYSTÄVÄT

O. ELENIUS

E. INGMAN

N:o 6, »Ispahan».

Rakennuksen sijoitus tontille on siinä suhteessa epäedullinen, että pihalle katulinjasta huomattavasti pistävyä siipi sisälle vedetystä katurakennuksesta tekee naapuritonteille vääryyttä valaistukseen nähden aivan liiaksi. Pohjajärjestelyssä ilmenee ansioitten ohessa — katso esim. johtajan huoneustoa ja kaunista luentosalia — erikoisia valitettavan heikkoja osia. Pohjakerroksen pitkästä (noin 50 m) ja huonosti-valaistusta keskikäytävästä, josta kumminkin mennään eri kouluhuoneisiin, on jo mainittu. Pohjoiset virkistysuoneet keroksissa I ja II ovat kovin huonosti valaistut, samoin molemmat voimistelusalit, ja huokat I ja II saavat riittämättömän valonsa epäedulliselta taholta. Suuren yhteisen porrashuoneen ja etehisen yhteys keroksessa I on suhteettoman ahdas, aiheuttaen normalioiloissakin koulun tyhjentäessä viivytystä; mutta portaitten ja etehisen sisäinen järjestely on ehdotuksessa hyvin tehty. Kouluhuoneuston ja oppilaitten mukavuuslaitoksen välinen yhteys on peräti epäkäytännöllinen. Ulkonainen arkkitehtuuri on osittain monumenttaalisena pidetty ja erikoisiltaan hieno sekä esiintyy luonnos täysin kiitettävänä taiteellisen tekotopansa puolesta.

N:o 12, »Pestalozzi».

Rakennus on tontille hyvin sijoitettu, ja siellä on pohjasommittelussaan kieltämättömiä ansioita: portaat ovat hyvin jaetut, virkistysuoneet valoisat, kaikki luokkahuoneet saavat auringon valoa, ja niiden sisäänkäytävät ovat oikealla paikalla; voimistelusalit ovat sopivalla paikalla. Etehiset pohjakerroksessa ovat sitävästoin ahtaat, epäarkkitehtoniset ja huonosti valaistut.

Konstruktiosionikannalta on veistosalien sijoitus luentosalien päälle sopimatonta. Tällä ehdotuksella on kaikista suurin kuutiosisällys, 41,800 m³. —

Fasaadit ovat ala-arvoisia.

Ylempään eli palkinnonsaaja-luokkaan on lautakunta yksimielisesti asettanut ehdotukset N:o 1, »Verdandi», N:o 8, »Uf», ja N:o 9, »1200», numerjärjestyksessä luetellen, sekä äänestyksen jälkeen N:o 3, »Sfinx» ja N:o 11, »N:o 9» (kummankin 7 äänellä 2 vastaan)

N:o 1, »Verdandi».

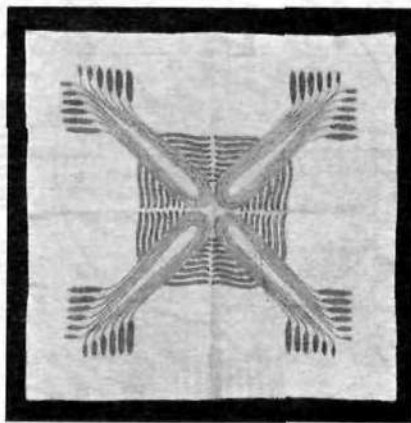
Tontti hyvin käytetty. Pohjasovitus kokonaisuudessaan onnistunut auringonvaloisine virkistysuoneineen, hyvin sovitettuine portaineen, etehisineen ja pesuhuoneineen sekä keskeisesti järjestettyine W. C. laitoksineen. Useihin luokkahuoneisiin menevä ovi ei ole oikealla paikalla. Seitsemästä luokkahuoneesta tullaan porrastodestille — sovitus, joka ei ansaitse kiitosta. Käytävä työväenopetusosastoon ahdas. Fasaadit muutamissa osissa kuivat.

N:o 8, »Uf».

Rakennus edullisesti sovitettu. Pohjasovitus on erittäin ansiokas; muistuttaa voisi, että virkistysuoneen valaistus keroksessa I ei ole täysin tyydyttävä. Fasaadit kauniit ja komponeratut paikan vaatimukset ymmärtäen.

N:o 9, »1200».

Rakennuksen onnellisesti suunniteltu asema tontilla tekee avonaisen yhteyden takapihan ja muun piha-alueen välillä mahdolliseksi. Pohjasovitus on keskitetty ja selvä. Sitä vastaan voi kuitenkin muistuttaa m. m., että kellarikerroksen etehinen 4:nneen liujan puolella on huonosti valaistu, että oppilaiden päälyysvaatteiden täytyy riippua itse virkistysuoneissa ja että muutamiin luokkahuoneisiin on sisäänkäyntiovi epämukavasti sovitettu. Vaihtoehdotus korvaa jossakin määrin näitä puutteellisuksia, mutta lisää samalla huomattavasti kuutiosisällystä (33,850 m³:tä

Pieni liina

A. KEINÄNEN

Liinakankaalle:

alotettuna Smk. 5: —
valmiina * 12: —

Pieni liina

E. SALTZMAN

Liinakankaalle:

alotettuna Smk. 5: 50
valmiina * 17: —

35,320 m³:iin). Kirkkotorinpuoleinen fasaadi on hyvin käsitelty ja paikan arvon mukaan.

N:o 3, »Sfinx».

Tontin käyttämisellä on ainsioita. Pohjat ovat selvät ja tarkoituksenmukaiset, mutta antavat kuitenkin aihetta pienempiin muistutuksiin. Niinpä ei esim. kylpylaitos ole onnellisesti suunniteltu, voimistelusalien pukuhuoneet ovat välillisesti valaistuja alkoveja, useampiin luokkahuoneisiin ei pääsy ole parhaita. Ehdotus kallis suuren kuutiosisällyksensä takia. Fasaadit ansaitsevat tunnustusta.

N:o 11, »N:o 9».

Tontti hyvin käytetty. Pohjakerroksen ja kerr. I halli on huononpuoleisesti valaistu, osa pukuhuoneita on väärin sijoitettu, useat luokkahuoneeovet samoin. Muutoin on pohjasovitus hyvä ja ehdotus edullinen suhteellisesti pienen kuutiosisällyksensä takia (36,150 m³). Ehdotus olisi voittanut, jos olisi käytetty toisellaista joukkojaoittelua fasaadeissa.

Vielä punnituaan palkinnonsaaja-luokan ehdotuksia vikoihinsa ja ansioihinsa nähden, on palkintolautakunta suljetun äänestyksen tapahduttua antanut

Ensi palkinnon, Smk. 1800, ehdotukselle *N:o 8, »Uf»* (8 äänellä 1 vastaan, jonka sai ehdotus *N:o 9, »1200»*)

Toisen palkinnon, Smk. 1400, ehdotukselle *N:o 11, »N:o 9»* (5 äänellä 4 vastaan, jotka niinkään tulivat ehdotuksen *N:o 9 »1200»* osalle)

sekä *Kolmannen palkinnon*, Smk. 800, ehdotukselle *N:o 9, »1200»* (7 äänellä 2 vastaan, joista toisen sai ehdotus *N:o 3, »Sfinx»*, ja toinen hyljättiin).

Nimilippuja avattaissa huomattiin, että ehdotuksen *N:o 8 »Uf»* oli tehnyt *Junge Bomansson*, ehdo-

tuksen *N:o 11, »N:o 9»* *Valter Thome* arkkitehtien *Lindströmin ja I. Thomén* avulla sekä ehdotuksen *N:o 9, »1200»*, arkkitehtitoimisto *von Essen-Kallio-Ikäläinen*.

Helsinki, 8. p. maalisk. 1907.

ESP

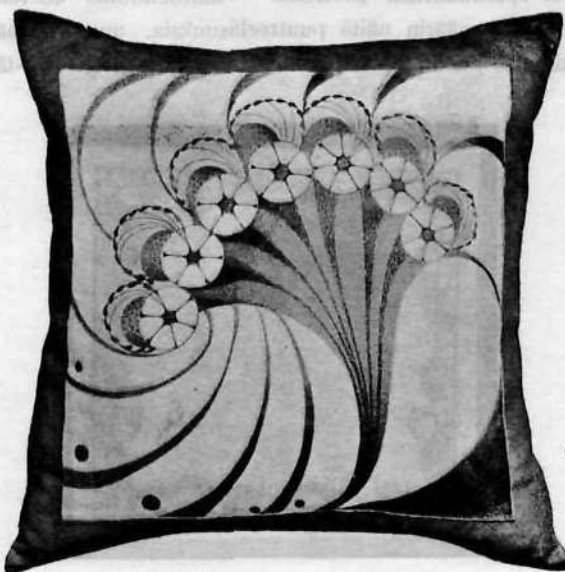
MATKAN VARRELTA.

kirj. *Falmari K.*

I

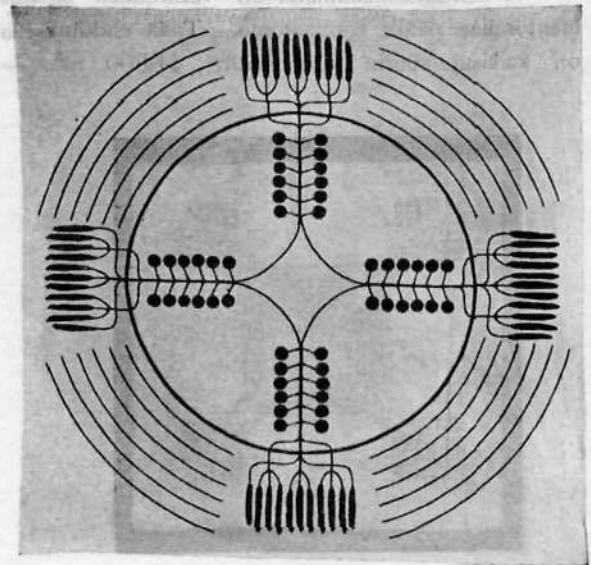
Van de Vecde Kööpenhaminassa. Tanskan taideteollisuusmuseon johtajan selostus hänestä ja hänen edeltäjistään.

Tanskan pääkaupunkiin on »Taideteollisuusmuseon rakennukseen järjestetty *Hendry van de Velden* töiden erikoisnäyttely, käsittäen, pariin huoneeseen sijoitettuna puisia ja juuritöisiä huonekaluja, metallitöitä, nahkaplastiikka-töitä, sanalla sanoen erilaisia ilmennyksiä nykyisen taideteollisuuden kaikilta eri puolilta, joihin kaikkiin Velden taiteilijakäsi on ulottunut ja varustanut ne hänelle ominaisella leimalla. Sitäpaitsi oli myöskin katsojille annettu tilaisuus tutustua tämän suuren taideteollisuusteoretikon kirjalliseen tuotantoon panemalla näytteille tämänkin tapaisia Velden töitä. Taideteollisuusesineitä oli luettelon mukaan kaikkiaan 132 numeroa, jospakin suurin osa oli kaikenlaatuisia pikkukaluja piipuista, serviettenkaista, kalvosin napeista, rintaneuloista j. n. e. lähtien isompiin taloustavaroihin veitsiin, kahve-

Tyyny

Silkkiompelu liinalle
Smk. 38: —

Linaompelua
Smk. 65: —

SUOMEN KÄSITYÖNYSTÄVÄT

E. SPARRE

Pöytäliina

H. LAGERBORG

leihin, lusikoihin, kahvi- ja teekuppeihin, -kannuihin, lampuihin j. n. e. saakka. Suurimpia töitä olivat herran ja naisen kirjoituspöytä, niihin kuuluvat tuolinsa, sekä muutamat muut pöydät ja tuolit. Vaikka kokoelma oli tietysti kaikkea muuta kuin täydellinen Velden suuresta työstä taideteollisuuden palveluksessa, sai tästä kollektionista kumminkin tyydyttävän kuvan tämän taiteilijan luonteesta. Tätä kuvatakseni en malta olla hyväkseni käyttämättä sitä sangen hauskaa selostusta van de Veldestä ja hänen edeltäjistänsä, jonka mainitun »Tanskan taideteollisuusmuseon» johtaja *Emil Hannover* on kirjoittanut tämän erikoisnäyttelyn luettelon johdannoksi.

Kuvattuaan taideteollisuuden asemaa ennen vuotta 1890, kuinka silloiset työntulokset, subjektiivisimmatkin, näyttivät olevan paremmin »kokoajia ja museoita kuin koteja varten», ryhtyy hän selvittämään kuinka nämät tuon kauden hakemismuodot yhtäkkiä aivan kuin taikavoimalla muuttuivat. Ja todella olikin taika esineihin tullut. Taikuri, nero, oli puhunut ja häntä oli kuultu.

Lopultakin oli odotettu tapahtunut. Hänen puheensa, hänen ajatuksensa olivat kumminkin jo kauvempaa. Jo niin aikaseen kuin 1861 oli William Morris — hän oli tämä mies — perustanut sen kauppahuoneen taideteollisuuden kohoittamiseksi, jonka perusajatus tuli sitten siemeneksi koko nykyajan taideteollisuudelle. Kuten kaikki tiedämme ei ajatus ankarimmassa mielessä ollut Morriksen oma vaan Ruskinin. Suunnattomilla uhrauksilla oli Ruskin itse yrittänyt kor-

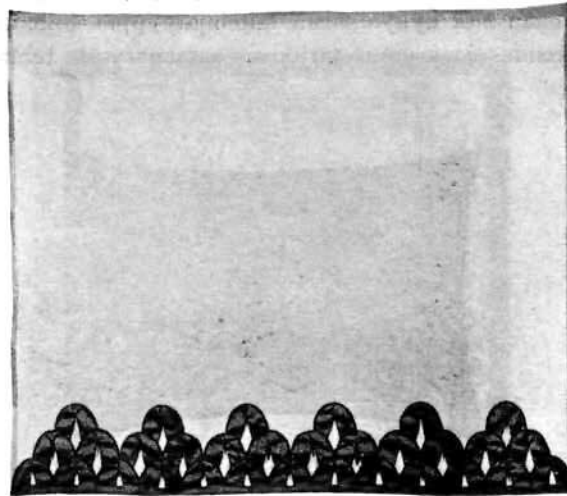
vata koneita ihmisillä hankkiakseen näille takaisin käsiensä työn ilon ja uudelleen henkiin herättääkseen hyvän käsityön. Mutta kauneuden evankelista ei ollut mikään toiminnanmies niin kuin Morris, joka kauneushenkeensä yhdisti työn hengen ja suuren järjestäjäkyvyn. Hän osasi yrityksensä hyväksi käyttää sellaisia voimia kuin Madox Brown, Rossetti ja Burne Jones, ja vielä enemmän hän osasi ymmärtää näitä taiteilijoita heidän makuansa ollen itse suuri taiteilija. He kutsuivat itseänsä praerafaeliteiksi; hän oli sitä miksi nämät itseänsä kutsuivat. Hän oli Ruskinilta saanut kiintymyksen gotiikkiin; hän oli yhtä mieltä »The Stones of Venice»:n ja »The seven Lamps of Architecture»:n tekijän kanssa siinä että goottilainen tyyliprinsiippi on ainut joka on rehellinen, terve ja järkevä.

Että muodon ja koristelun tulee olla yksi ja sama, että päämäärän ja aineen tulee olla sopuosinnussa keskenään: siinä ne totuudet mitkä hän tuosta prinsiipistä keksi. Hän inhosi sitä nykyaikaa, joka oli luonut nämä totuudet ja sen kautta näkökauneudet; hän rakasti sitä mennyttä aikaa joka oli pitänyt ne kunniaissa. Mutta enemmän vielä kuin menneisyyttä rakasti hän tulevaisuutta. Sitä varten hänen työnsä ja toimensa. Hän uneksi sosialisti-valtiosta viime vuosinaan kumminkin kommunistisesta. Se oli hänen vakava uskonsa että siinä valtiossa missä yleinen yhteistunne oli korkein ja ainut laki, kauneus kukoisti, siinä taide tulisi siksi yhteiskuntavoimaksi, jona se kerran oli ollut, mutta ei enään ollut. Sillä hän oli — huolimatta järkeysyysrakaudestaan — romantikko puhtainta lajia.

Kuvakudonta

Smk. 100: —

Ikkunaverho

Silkkiaplikatsiooni indialaiselle musliinille

Smk. 48: —

SUOMEN KÄSITYÖNYSTÄVÄT

L. SPARRE

L. PALMGRÉN

Lasimaalaukset, tapetit, kretongit, gobeliinit, matot, keramiikit, huonekalut ja kirjainpainamiset kantavat hänen nimeänsä, kaikissa käsityön haaroissa oli hän sisällä, monessa harjaantunut. Runoilija hän oli sitäpaitsi, ajattelijä ja puhuja, kaikkialle ulottuva henki, maailman henki, etsivä ja yrittävä, alati omistaen jättiläisvoimia siihen ristiretkeen, jota hän sanoin ja töin kävi rumuutta vastaan kunnes hän loppui yksinäisyydessään ja »kuoli kädet silmiensä edessä ett'ei hän enempää näkisi».

Mutta *hänenkin* tyyliinsä oli arkaismia; sillä vaikkapa sillä olikin erikoisleimansa seurauksena niin merkillisistä vastakohtista hänen maussansa kuin ovat hänen rakkautensa goottilaisiin konstruktiooneihin ja persialaisiin dekoratiooneihin, niin nojautui se kumminkin paljon enemmän laajoihin historiallisiin tutkimisiin kuin pelkkään taidevaistoon. Rossettiin ja Burne-Jones'in avulla hän sai aikaan suuremmissa töitä, jotka, niinkuin Stanmore Hill'in tai Chaucer'in Kelmscott-lehtijulkaisun koristelut ovat pysyväisiä suurtaiteisia töitä; mutta jyrkimmässä mielessä tuskin voidaan sanoa hänen yksinään ne aikaansaaneen. Eikäpä hänen aikakaudelleen ollut hänen merkityksensä siinä tai toisessa työssä, vaan koko hänen persoonallisuutensa voimakkaan herättävässä esimerkissä. Yksistään se seikka, että hän kiiteltä runoilija ja kaunosielu teki itsensä käsityöläiseksi ja kutsui itseään kauppiiaaksi, käänsi monen käsitykset nurin. Monelle taiteilijalle selveni, että maalaus- ja kuvanveistotaiteelle ei ollut minkäänlaista oikeutusta niinkauvan kuin rakennukset ja asumukset olivat vielä raakuuden tilassa.

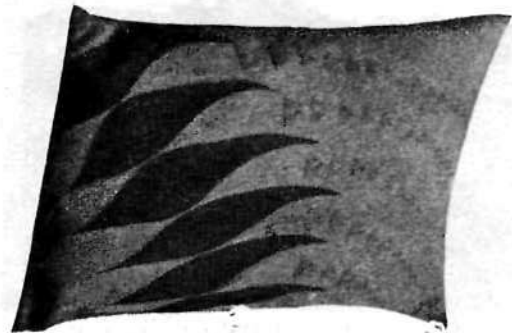
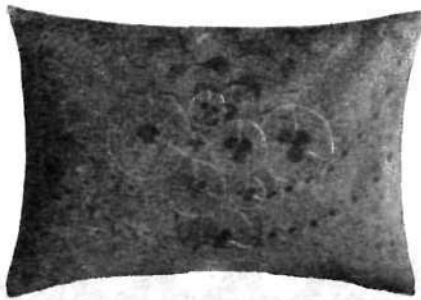
Mutta vielä ei ollut aika kypsytynyt synnyttämään sitä nykyaikaista taiteilijatyyppeä, jolle rakennus ja asumus tarjoavat samanarvosia tehtä-

viä kuvanveistotaiteen kanssa. Raivaustyö oli tehtävä rakennustaiteessa.

Vaan tämäkin tehtiin Englannissa. Siellä niinkuin muuallakin oli kuljettu entisajan porvarillisen rakennustaiteen ohi välinpitämättömänä ja oli lainkaan välittämättä uutisrakennuksen tarkotuksesta muodostettu sen ulkopuoli loistokkaista palatseista ja kirkkoista saatujen aiheiden mukaan. Mutta erään kerran — olkoonpa se joku ajatusyhtymä — heräsi ajatus että rakennuksen tulee olla harmoonisesti kokonainen yksi ulkoa ja sisältä, heräävä huomaavaisuus siihen entisajan rakennustaiteeseen nähden joka oli tositarpeiden mukaan muodostunut. 17:n ja 18:n vuosisatoin välisellä aikakaudella syntyneistä Lontoon pikkuporvarillisista tai ympäristömaaseudun taloista tavattiin — ei rakennustaiteellisia yksityisiä vaan yksinkertainen rakennustapa, jonka ilmasto ja olosuhteet olivat synnyttäneet ja joka perustui konstruktiviseen periaatteeseen, joka oli sama luonnollinen, rehellinen ja terve minkä Morris gotiikissa löysi.

Philip Webb tämän periaatteen arvon nostattaja oli läheinen Morris'en ystävä ja rakensi jo 1859 tälle »The red House'n», joka punasine muurineen, laastittomine seinineen kamiinain kohdilla ja korridooreissa tuli alkutyypiksi myöhemmälle englantilaiselle maatalolle. Näin paljon on siis tämän kehityksellä yhteyttä Morris'en kanssa. Rakennusmestarit sellaiset kuin Webb, Nesfield ja Norman Shaw eivät tahtoneet koreita fasaadeja vaan mukavia asumuksia. Rakennuksensa he antoivat muodostua hyödyllisyyden ja pakon mukaan, koristivat sitä mahdollisimman vähän.

Vielä ei englantilainen koti kumminkaan ollut yksi. Norman Shaw lienee itse selittänyt, että kun hän oli saanut valmiiksi jonkun ra-

SUOMEN KÄSITYÖNYSTÄVÄT

Tyyny

A. KEINÄNEN

Tyyny

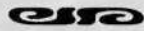
A. KEINÄNEN

Bojille villalangoilla:
alotettuna Smk. 8: 50
valmiina * 27: —

Bojille villalangoilla:
alotettuna Smk. 7: —
valmiina * 25: —

kennuksen pohjamuodon, tunki tehneensä koko rakennuksen valmiiksi; täydellisesti valmis hänen mielestään se kaikissa tapauksissa oli, kun rakennusurakoitsija oli työnsä loppuun suorittanut. Jos hänelle annettiin tehtäväksi talon kalustaminen, meni hän Morrisin luo, sillä hänen tavaransa olivat hyviä, mutta niiltä puutui hänen luonteensa syvempi ymmärtäminen. Ja näin tapahtui säännöllisesti. Aina 1880:een ja myöhempäänkin saakka oli nykyaisaisimmasakin ja taiteellisimmassakin kodissa Englannissa kalusto hyvin sekalaista. Että chippendale, cheraton ja hepplewhite tulivat muotiin, kävi yhteen ajan harrastusten kanssa. Sillä nämät huonekalutaiteilijat, varsinkin molemmat viimeiset, edustavat samaa ajatusta koristamattomasta konstruktionista, yksinkertaisesta ja oikeasta käsitäytöstä.

Jatk.

VANHOJEN LAKKOJEN, POLITUURIEN JA ÖLJYMAALIEN POIS SYÖVYTTÄMINEN.

Useimmat lakka- ja öljyvärisivellykset ja usein myöskin polituurit saavat ajan mittaan hienoja halkeimia ja tulevat huonon värisiksi. Jos esineet aijotaan uudelleen petsata, niin on ensisijassa tarpeen poistaa vanhat lakka- ja öljyvärisivellykset.

Tämä voi tapahtua neljäkin eri tapaa noudattaen:

- 1) hankaamalla raaputusveitsellä;
- 2) polttamalla sprii- tai bentsiinilampulla;
- 3) kemiallisesti syövyttämällä ja
- 4) ensin polttamalla pintaa ja sitten kemiallisesti syövyttämällä.

Raaputusveitsellä hankaaminen käy laatuun vaan täysin tasaisissa pinnoissa.

Sprii- tai bentsiinilampulla polttamisesta on se haitta, että jos tahdotaan perin pohjin lakka hävittää, niin puun päällisin pinta osittain palaa, varsinkin, jos tämmösen työn toimittaa tottumaton henkilö.

Kemiallinen syövytys missä puun vahingoittamisesta ei ole pelkoa, tapahtuu semmoisilla kemiallisilla aineilla, joilla on ominaisuus pehmentää lakkoja, vernissoja ja polituureja niin että ne voidaan suurimmaksi osaksi kaavinraudalla poistaa ja järeälle jäävän enemmän tai vähemmän puuhun tunkeutuneen lakkajäännöksen muuttaa vedessä liukenevaksi hartsisaippuaksi, joka sitten voidaan helposti lämpösellä vedellä pois pestä.

Tähän ovat omiansa vahvat voimakkaasti vaikuttavat alkaliliuokset, siis kaustinen sooda (myöskin syövytys natroniksi ja saippuakiveksi kutsuttu.), ammoniakki ja vesilasi joko yksinään tai hankaussaippuan kanssa yhdessä.

Res.:

a) 1 litra kaupoista saatavaa ammoniakkaa ohennetaan $\frac{1}{2}$ litralla kylmää vettä.

b) 300 gr. kaustista soodaa liuotetaan 1 litr. kuumaa vettä.

Vedetään toista tai toista pumpulitupulla puhdistettavalle puun pinnalle ja annetaan vaikuttaa useamman tunnin kunnes lakka on pehmennyt jonka jälkeen se kaapimella otetaan pois. Sen jälkeen sivellään vielä puulle jompaakumpaa ja annetaan sen uudelleen vaikuttaa puulle 1 à 2 tuntia ja pestään sitte koko pinta perin pohjin lämpösellä vedellä.

Jos tahdotaan estää syövytysmassan liian nopeata kuivumista, niin pannaan siihen hiukan hankaussaippuaa, joka hygroskooppisen (vettä säilyttävän) ominaisuutensa takia pitää sen kauvemmin kosteana.

Yhdistetty poltto- ja sen jälkeen tapahtuva alkalisyövytysmenettelytapa soveltuu erityisesti käytettäväksi sellaisissa lakka-, öljyväri- ja polituurisivellyksissä, jotka eivät ole vielä halkeilleet ja joissa siis alkalinen syövytysaine vain hyvin vaikeasti voisi lakkakerroksen sisälle tunkeutua.

Bentsiini- tai spriilampulla poltetut puun pinnat hangataan huolellisesti lasipaperilla ja voidaan sen jälkeen uudelleen petsata. Kemiallisesti ja yhdistetyn menettelytavan mukaan puhdistetut ja pestyt esineet annetaan seista 1—2 päivää. Silloin karisee puuhun tunkeutuneesta soodasta suurin osa pois, kun se yhdistyy ilmassa olevan hiilihapon kanssa hiilihappoiseksi natroniksi (tavalliseksi soodaksi), joka puun pinnalle muodostuu valkoiseksi huurteeksi.

Jos puhtaaksi syövytettävät esineet ovat tammesta tai muusta parkkihapporikkaasta puulajista, niin tulee puu vahvojen alkaliain vaikutuksesta puun parkkihappoon hyvin ruskeaksi. Tämmöisiä esineitä on huuhdeltava, jos tahdotaan niiden vaalea väri takaisin saada, ohennetulla suolahapolla (100 sm³ 1 litr. kylmää vettä) tai vielä paremmin liuoksella missä on 100 gr oksalihappoa 1 litr. kuumaa vettä, jonka kautta viimeinenkin jäännös puuhun jääneistä alkaleista poistuu ja ruskea väri häviää. Sitten on suolahappokäsittelyn jälkeen kylmällä vedellä peseminen tarpeellista näiden happojen poistamiseksi. Metallisolitukset ja lukot ovat aina ennen pois

syövytystä paistettavat, kun ne muuten suolahapon vaikutuksesta ruostuvat ja turmeltuvat.

Näillä kovasti syövyillä kemiallisilla aineilla varsinkin kaustisella soodalla työskennellessä pidettäköön tarkka vaari, että kädet tulevat vain mahdollisimman vähän sen kanssa tekemisiin koska muuten voipi siitä olla haitalliset seuraukset. Samoin vaikuttavat nämä aineet varsinkin

saippuakivi hävittävästi vaatteiden kaikkiin väriin ja itse vaatteisiinkin, jos ne ovat villasta. Sentakia käytettäköön tätä työtä tehdessä pumputuksia tai liinaisia vaatteita.

Samasta syystä ei kaustista soodaa puulle sivellessä sovi käyttää eläinten karvoista tehtyjä pensseliä, koska ne aivan heti liukenisivat.

USA

Oleskeluhuone

Ruokahuone
SIGURD FROSTERUS

HUONESISUSTUKSIA

Puusepän neuvoja.

Liimaa esineitä varten, jotka ovat kostean lämmön vaikutuksen alaisia. Tähän tarkoitukseen ei tavallinen liima kelpaa, vaan täytyy käy tää kaseiiniliimaa, jota saadaan sekoittamalla kaseiinia, hieman sammutettua kalkkia ja vettä. Kovettumisen jälkeen ei tämä sidosaine enää liukene veteen, ja on se siitä syystä heti valmistuksen jälkeen käytettävä. Mukavampi käyttää on sen vuoksi seuraava seos: 100 osaa kaseiinia sekoitetaan 8 osan kanssa sammutettua kalkkia ja seokseen lisätään mahdollisimman nopeaan 20—35 osaa vesilasi-liuosta. Ensin syntyy sakka ja limainen, sivelemiseen soveltuva massa. Tämä saattaa haitatta kuivua liitepinnoilla, sillä kuumennettaessa tulee seos taas pehmeäksi ja vaikuttaa esineitä yhteen puristettaissa hyvän liitoksen. Tietysti saattaa tätä sidosainetta tuoreessakin tilassa yhtä hyvin käyttää

N. s. wieniläinen huonekalulakka valmistetaan jomman kumman seuraavan menettelyn avulla:

1. Karnobavahaa	100
Puhdist. tärpättiä	300
Petroleumia	700
Alkanninia	10

Rautaisessa pannussa kuumennetaan karnobavaha sulamaan ja astia viedään etäälle tulesta jonka jälkeen ensin alkannini ja petroleumi ja lopuksi tärpätti lisätään.

2. Liinaöljyä	100
Eetteriä	750
Puhdist. tärpättiä	1000
Bentsiiniä	1000

Seos voidaan saada hyvänhajuiseksi lisäämällä nitrobentsoolia tai jotain muuta halpaa hajuainetta. Sitä saattaa myöskin värjätä kurkumalla, orleanilla, alkannalla j. n. e. Valmistettaessa ei saa olla tulta likitienoillakaan, koska seoksessa käytetyt nesteet ovat erittäin helposti syttyviä.

Tammipuun vaaleaksi värjäämiseen käytetään laimeaa rikkihappoa (1:20), jolla puu sivelään yhden tai useamman kerran. Sitten pyhitään pinta kuivaksi ja pestään puhtaalla vedellä sekä hangataan jälleen kuivaksi.

Väkiviinan ja muiden alkoholia sisältävien nesteiden

aiheuttamat täplät poistetaan öljyllä maalatuista pinnoista parhaiten siten, että täplille kaadetaan vähän etikkaa, jonka jälkeen pinta varovasti hangataan kuivaksi pehmeällä rievulla.

Erittäin kaunis väri saadaan huonekaluihin seuraavaa menettelyä käyttämällä. Ensin sivelään pinnalle alunaliuosta, ja kun tämä on kuivunut, sivelään toistamiseen nesteellä, jota saadaan liuottamalla kuparidikromaattia sopivaan määrään vettä. Ennenkuin tämä sivellys vielä on täydellisesti kuivunut, tehdään kolmas sivellys, tällä kerrotaan pyrogallushappoliuosta käyttämällä. Kun esine sitten saa olla jonkun aikaa kirkkaassa auringonpaisteessa, syntyy puuhun kaunis, pysyväinen ja syvälle syiden sisään tunkeva väri. Aina sen mukaan kuinka tummaksi värin tahtoo saada, tehdään kuparidikromaatti- ja pyrogallushappoliuokset heikommiksi tai väkevämmiksi.

USA

PALKINTOKILPAILU

Hämeenlinnan kaupunginvaltuusmiesten helmik. 1 p:nä 1907 tekemän päätöksen mukaan kutsutaan Suomen arkkitehtejä täten ottamaan osaa kilpailuun piirustusten hankkimiseksi Hämeenlinnaan, tarkotusta varten varatulle ja kilpailua varten laadittuun asemapiirrokseen merkitylle paikalle rakennettavaa kansakoulutaloa varten, noudattamalla seuraavaa

ohjelmaa:

1:ksi. Rakennus rakennetaan kivistä.

2:ksi. Rakennuksen tulee sisältää:

a) 6 luokkahuonetta, joitten lattia-ala on vähintään 60 m²;

b) voimistelusalin, jonka lattia-ala on vähintään 150 m²;

c) opettajainhuoneen, jonka lattia-ala on vähintään 25 m², ynnä siihen kuuluva eteinen ja 2 toalettihuonetta opettajille ja opettajattarille;

d) veistohuoneen, jonka lattia-ala on vähintään 70 m²;

e) opettajainhuoneen viereen huoneen opetusvälineitä varten, lattia-alaltaan vähintään 20 m²;

f) riittävän suuren huoneen oppilasten oleskelua varten väli-ajoilla, jonka huoneen samalla tulee olla tarpeellisenä yhdyssi-teenä eri huoneustojen välillä ja myöskin päällysvaatehuoneena;

g) vahtimestarin asunnon, johon on eri sisäänkäytävä pihalta ja joka sisältää kyökin, kamarin, tarpeenmukaisia komeroita ja etei-

sen, yhteensä lattia-alaltaan korkeintaan 60 m².

3:ksi. Luokkahuoneilla, virkistys- huoneella ja veistohuoneella tulee olla vähintään 4 m:in, voimistelusalilla vähintään 5 m:in korkeus.

4:ksi. Lämmitys tapahtuu uunien avulla.

5:ksi. Piirustuksissa tulee olla pohja, 2 fasaadia, leikkauspiirros, joka selvästi näyttää huoneitten ja salien korkeuden, sekä asemapiirros, ja ne ovat piirrettävät mittakaavassa 1:200, paitsi asemapiirrosta, joka piirretään mittakaavassa 1:400. Piirustuksia ei saa kääriä kokoon. Tonttikartta saadaan Jung & Bomanson'in arkkitehtuuritoimistosta Helsingissä k:lo 9:stä e. pp. — 5:een j. pp.

6:ksi. Kilpailijoille ilmoitetaan, että rakennuskustannukset on rajoitettu korkeintaan 110,000 mk. ja että muuten ansioiden ollessa samanlaiset, sillä ehdotuksella on etusija, jossa on taloudellisesti edullisempi sovitus.

Paitsi yllämainittuja erikoismääräyksiä on myös noudatettava Hämeenlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiä.

7:ksi. Kaikki kilpailupiirustukset ovat jätettävät, varustettuina päällekirjoituksella: Hämeenlinnan kansakoulukilpailu, arkkitehtien Jung & Bomanson'in arkkitehtuuritoimistoon Helsingissä, viimeistään syyskuun 1 p:nä 1907 k:lo 12 päivällä, taikka tulee niit-

ten ennen sitä olla vaadittaissa todistettavasti jätetty johonkin Suomen postitoimistoon, uhalla että myöhemmin jätetyt piirustukset suljetaan kilpailusta.

8:ksi. Kun kilpailu on nimetön, niin on piirustukset varustettava motolla tai merkillä; piirustuksiin tulee liittää samalla motolla tai merkillä varustettu sulettu kuori, jonka sisällä on kilpailijan nimi ja osoite.

9:ksi. Palkinnot ovat:

ensinäinen palkinto	700 mk.
toinen	» 500 »
kolmas	» 400 »

Tämän lisäksi pidättää Hämeenlinnan kaupunginvaltuusto itselleen oikeuden lunastaa ansiokkaita ehdotuksia 260 mk:n hinnasta.

10:ksi. Palkitut ehdotukset jäävät Hämeenlinnan kaupungin omaisuudeksi.

11:ksi. Palkintotuomareina ovat: Hämeenlinnan kaupunginvaltuusmiesten asettaman komitean valitsemina toht. Viktor Manner ja kansak. opettajatar nti Hilda Ek-löf, sekä näiden varajäsenenä toht. Einar Anthoni, ja Helsingin arkkitehtiklubin valitsemina seuraavat nim.: herrat Bertel Jung, Huugo Lindberg ja Albert Nyberg.

Palkintolautakunta kokoontuu Helsingissä, ja piirustukset asetetaan, sittenkun päätös on julai- stettu, näytteille sekä Helsingissä että Hämeenlinnassa.

Hämeenlinna, huhtikuussa 1907.

Palkintolautakunta.

Uutisia.

Palkintokilpailuna fasaadeista erinäisiin rakennuksiin valtion rautateiden asemilla on 19:sta kilpailuun jätetystä ehdotuksesta seuraavat saaneet palkintoja:

Ryhmä N:o 1, 1 palk. 500 mk, nimim. 3 lehteä, arkk. *Väinö Keinänen*, 2 palk. 400 mk, nimim. F. S. I. arkk. *Jarl Eklund*, 3 palk. 300 mk, nimim. Color arkk. *Birger Brunila* (Palmqvist Brunila).

Ryhmä N:o 2, 1 palk. 100 mk, nimim. Fatalj arkk. *Birger Brunila* (Palmqvist-Brunila), 2 palk. 300 mk, nimim. Benvenuto arkk. *V. G. Palmqvist*, 3 palk. 200 mk, nimim. »joujou» arkk. *Gustaf Strengell*.

Ryhmä N:o 3, 1 palk. 400 mk, nimim. G. arkk. *Harald Andersin*, 2 palk. 300 mk, nimim. 2 ruusua arkk. *Väinö Keinänen*, 3 palk. 200 mk, nimim. 4 keskeistä ympyrää hra *Edvard Elenius*.

Sitäpaitsi ostetaan eräs ryhmään n:o 2 kuuluva ehdotus nimim. »Väg och Vatten» arkk. *Thure Hellström*.

Suomen käsityönystävän vuosikokouksessa tehtiin selvää viime vuoden toiminnasta. Yhdistyksen myymälän tavaravaihto on ollut 88,881 mk, ja osottaa tilinpäätös voittoa 705 mk. Vuoden kuluessa on järjestetty kaksi piirustuskilpailua uusien käsityömallien aikaansaamiseksi ja piirustuksia on yhdistykselle lunastettu 2,828 mk, arvosta Toimikunta on pitänyt 11 kokousta.

Yhdistyksen jäsenluku on 237, joista 34 vakinaista. Jäsenmaksuja on kertynyt 1,015 mk., josta käsitöiden muodossa $\frac{2}{3}$ eli 676 mk, tulee jäsenten hyväksi yhdistyksen vuosiarvonnassa.

Toimikunnalle mynnettiin tilinpäätöstä viime vuoden hallinnosta, jonka jälestä toimikunnan jäseniksi uudestaan valittiin erovuoroiset jäsenet, neiti Anna Sahlstén vapaaherratar I. Palmén ja kreivi L. Sparre. — Tilintarkastajiksi valittiin kamreeri Hj. Pihlström ja Aini Nevander sekä varalle vouva G. Leinberg.

Vuosikokouksen yhteydessä toimitettiin arvonta, jossa vo tot jakautuivat seuraavasti: lepopeitteen, arvo 80 mk., voitti neiti H. Stråhlman; ryijyn, 50 mk., insinöörinrouva Hartvall; kiikkutuolinmaton, 32 mk., rva L. Vasastjerna; pöytävaatteen, 45 mk., neiti J. Lindström; pöytävaatteen, 33 mk., professorinrouva Kihlman; pöytävaatteen, 23 mk., hra G. Borgström; pöytävaatteen, 11 mk., rouva K. Hackman; pöytävaatteen, 5 mk., konsulinrouva M. Rothe; pitkäliinan, 21 mk., tohtorinrouva Enckell; pitkäliinan, 15 mk., rouva E. Stadius, pitkäliinan, 12 mk., rouva A. Timgren Viipursta; lavoariliinan, 18 mk., rouva A. Hackman; tarjoilupöytäliinan, 13 mk., vapaahra J. Cronstedt; tarjoilupöytäliinan, 8 mk., arkkitehti U. Nyström; lavoariliinan, 8 mk., neiti S. Vasastjerna; tarjotinliinan, 9 mk., hovineuvoksenrouva A. Slöör; tarjotinliinan 8 mk., kauppaneuvoksenrouva A. Sinebrychoff; pyykkipussin, 13 mk., professori O. Tudeer; käsityölaulun, 8 mk., rouva J. Nissen; harvimyssyn, 15 mk., neiti E. Borenius; patjan, 40 mk., senaattorinrouva A. Vuoreneimo; patjan, 30 mk., asessori A. von Collan; patjan 19 mk., professorinrouva M. Mikkola; patjan, 18 mk., neiti A. Nissinen; patjan 14 mk., valtioneuvoksenrouva von Christiersson; patjan, 8 mk., rouva F. Ehrström; tuolinpeitteen, 35 mk., rouva H. Nybom; rannerenkaan, 18 mk., rouva E. Heikel; rannerenkaan, 13

mk., reuva J. Ahlberg Vaasasta; lusikan, 5 mk. 50 p., herra S. Vuorio; lusikan, 5 mk. 50 p., rouva A. Nevanlinna; hattuneulan, 7 mk., vapaahratar Ida Palmén.

Suomen yleinen käsiteollisuusyhdistys. Johtokunnan kokouksessa t. k. 15 p:nä hyväksyttiin komitean tekemä ehdotus määräyksiksi, että kaikki yhdistyksen arpajaisiin osaanottavat henkilöt tulevat yhdistyksen jäseniksi.

Kun yhdistyksen puuteollisuuskoulun ohjelma oli vasta ollut käytännössä niin lyhyen aikaa, ettei siitä saadun kokemuksen katsottu voivan antaa tukea uudistusehdotuksille, päätti johtokunta kouluhallituksen ehdotuksen mukaisesti senaatilta anoa, että koulu saisi ensi määräraha kautena työskennellä nykyisen ohjelmansa mukaan ja että sille annettaisiin saman suuruinen määräraha kuin nykyään. Yhdistyksen leikkikalukoulua varten johtokunta niinikään päätti pyytää valtioapua samaan määrään kuin koululla nykyään on.

Kehotus ottamaan osaa Pietarissa pidettävään taide- ja teollisuusnäyttelyyn evättiin, syystä, ettei yhdistyksellä ole siihen varoja. Sitä vastoin aikoo johtokunta ottaa harkittavaksi, eikä joillekuille käsiteollisuudenharjoittajille olisi valmistettava tilaisuutta käydä asiantuntijan johtamina näyttelyssä.

Yhdistyksen sihteerille, herra A. Slottelle myönnettiin 800 mkan stipendi jotta hän voisi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Saksassa tutkia käsiteollisuustoiminnan edistämistapoja sekä niistä antaa kirjallisen selonteon yhdistykselle.

Sittekun ammattikoulun johtaja Lauri Mäkinen oli kysyttäessä ilmoittanut vastaanottavansa matka-apurahan Amsterdamin työkoulu- ja konenäyttelyssä käyntiä varten, päätti johtokunta teollisuushallitukselle esittää, että matka-apuraha annettaisiin herra Mäkiselle. Johtokunnan mielestä herra Mäkinen on erittäin sopiva tähän toimeen monivuotisen ammattikehityksensä sekä sen kokemuksen nojalla, jonka hän on saavuttanut valtion käsiteollisuuskomitean toimeenpanemissa käsiteollisuuden taloudellista merkitystä koskeissa tutkimuksissa.

Rakennustöiden kalleus valtionrautateilla. Senaatti on valtuuttanut rautatiehallituksen asettamaan komitean tutkimaan syitä, joiden vuoksi rakennustyöt valtionrautateilla tulevat suhteettoman kalliiksi.

Vapaa ilmoituspaikka.

John Ericsson Atelieri Tehdas ja huonekaluvarasto Hallituskatu 14

S. Wuorio

Maalarinliike ja
Tapettikauppa.

Aleksanterinkatu 9. Helsinki.

Victor Ek P. Sidorow

Helsinki

Länsi Ranta N:o 16
Puhelin 182

Höyryhiiliä
Pajahiiliä
Cardiffhiiliä
Anthrasiittiä
Valimokoksia
Polttokoksia

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

- Suomen suurin konekauppa -
- Konttori ja Konenäyttely -
Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7

(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vasta-
pää Yhdyspankkia.)

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaitoksia, myllyjä, meljereitä, puusepäntehtaita, puupahntehtaita y. m.
Pyytää erikoistarjous.

Arkkitehtuuri-
ja käytännöllinen
Rakennustoimisto

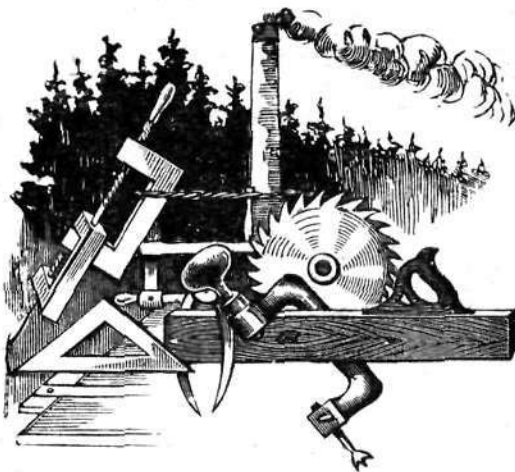
Usko Nyström, Petrelius,
Penttilä
Helsingissä

Wladimirinkatu 7 . . . Telefooni 20 11

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS

Lastenkotok. 5 OSAKEYHTIO - Helsingissä -

Sähköosoite:
Puuseppä
Puhelin 13 55

Valmistaa
**Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m
sisustuksia.**

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puu- ja nikkari-
alalle kuuluvia töitä.

Häkli Lallukka ja Kumpp.

Omistaja Juho Lallukka.

Tukkukauppa Wiipurissa
suosittaa muitten tavaraansa ohella
todellisesti hyvää

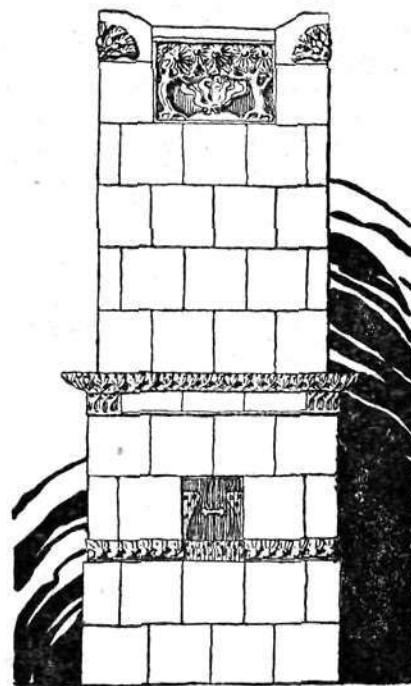
Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin
varustetuissa kauppapuodeissa.

Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla leimalla
ja tavaramerkillä sekä sisältää tutkimuslodiustuksen...
huomautamme, että meidän teekääryeemme
ovat täysipainoisia

Turun Kaakeli- Tehdas

myy halvimmalla aivan
uusmallisia kotimaisten
arkkitehtien piirustusten
mukaan valmistettuja uu-
nia sekä saleja että ruoka-
saleja ja jokapäiväishuo-
neita varten.

Näyttelyvarasto
Helsingissä,
Iso Roobertinkatu 25

Arkkitehtuuri- ja käytän- nöllinen Rakennustoimisto

Usko Nyström :: Petrelius :: Penttilä
Wladimirink. 7 :: Helsingissä :: Puhelin 20 11

Tekee piirustuksia huonesisuksia
ja erikoisia huonekaluja varten

K. Lindrothin

Koriste- ja Rakennus- takeittentehdas

Helsinki. Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita
niinkuin kattokoristeita,
porraskäytävä- ja veran-
da-aitoja, porttia, paloti-
kapuita sekä kaikkia I:sen
luokan sepänliikkeeseen kuu-
luvia töitä, esim. Takorau-
taisia hautaaitoja ja ristiä,
puutarha-aitoja, kynttilä-
kruunuja y. m.

Rakentajat huom.! Rakentajat huom.!

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirssiä, riukuja, lonkkuja,

lautoja, telinelankkuja, balkoja y. m. myy

Niilo Ahlgren

Helsingissä, Vilhonkatu 5, Puhelin 37 56.

Hietalahden Osakeyhtiö

Helsingissä, Hietalahdenrannan ja Nuoranpunojankadun kulmauksessa, Puh. 48.

Höyläys-, Puuseppä- & Huonekalu-
tehdas, Verhoilu- & Koristetyöpajat.

Huonekalunäyttely Nuoranpunojankadun 1 & 2:ssa.

Tampereen
Höyrypuuseppätehdas
Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja
Puusepänöitä

Näyttelyvarasto Tampereella
Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen Rakennuskonttori

myy halvimmalla

- Kalkkia**, sammutettua ja sammuttamatonta.
- Sementtiä**, Lomma, Danmark ja Quinstorp.
- Tulenkestäviä** tiiliä ja savea.
- Ikkunalasia**, **Tapettia**, pingopaperia ja pahvia.
- Maalitarpeita** ja **Värnissoja**.
- Rakennustarpeita** ja **Työkaluja**.
- Konetarpeita** ja **Öljyä**.
- Rautatiekiskoja** ja **I-rautoja**.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

tehdas, Konttori ja Varasto FREDRIKSBERGINKADUN 13-15. Puhelin 270.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuiva lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.
VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuusosalalle kuuluvia töitä.

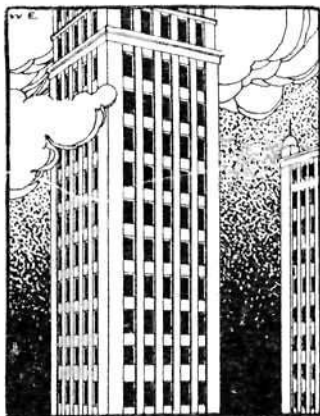

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuna ja pilkottuna sekä kotiinajettuna.
VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsii, vassoja ja piiruja.
Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

KARL SLOTTE, Stukkaus- ja Maalarinliike

Sähköos.: Slottes
Puhelin 39 10 - -

S	Kalkkimaalausta -	S	Erityisala:	S	Lyijylasimo - - - - -	S
	Korkokuvamaalausta		Italialainen stukkaus		Lasinsyövytystä - - -	
	= y. m. =		Al' Fresco-Sgrafito -		ja	
Koristelua - - -	Al' Secco - - - - -	Kylttimaalausta - - -				

*Helsingin Rakennusainekauppa
Osakeyhtiö. Itä Heikinkatu 3.*

Haaraliike Sörnäisissä Hämeenkatu 2.

*Rakennusaineita, Rautatavaraa,
Därejä ja Öljyjä, Talouskaluja.*

Pyytäkää hintailmoituksiamme!